

PROAKTIVNA

TRANSPARENTNOST

u javnoj upravi
u BiH

Јуче,
данас,
сутра...

#Objavi38

Autor: Međuinstitucionalna radna grupa za komunikacije Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini (SPI)

Dizajn i DTP: Lejla Velić

Štampa: Grafički studio

Tiraž: 100

Ovaj dokument predstavlja zbirku u periodu od 2015. do 2019. godine izrađenih dokumenata u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH. Svi sadržaji su proizvod saradnje između četiri institucije u BiH (Ured koordinatora za reformu javne uprave, Direkcija za evropske integracije, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH). Od 2010. godine Program jačanja javnih Institucija u BiH u ime Vlade SR Njemačke provodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Mišljenja i stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja i stavove njemačkog GIZ-a niti stavove Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj, odnosno, Vlade SR Njemačke.

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

In cooperation with:

PROAKTIVNA

TRANSPARENTNOST

u javnoj upravi
u BiH

Јуче,
данас,
сутра...

#Objavi38

Poštovane čitateljice i čitatelji,

ova svojevrsna zbirka dokumenata nastala je kao rezultat djelovanja i angažiranosti članica i članova međuinstitucionalne radne grupe za komunikacije u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH, koji od 2010. godine po nalogu Vlade SR Njemačke provodi njemački GIZ u suradnji s Uredom koordinatora za reformu javne uprave (PARCO), a koji se bave jedinstvenom temom, temom proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u Bosni i Hercegovini.

Proaktivna transparentnost iako generički definirana Zakonom o upravi Bosne i Hercegovine i postojano smještena u institucionalni okvir svake institucije u BiH, zahtijeva detaljniju elaboraciju, prepoznavanje, prihvatanje i dalje unapređenje. Upravo su iz tih razloga članice i članovi pomenute međuinstitucionalne radne grupe samoinicijativno krenuli na jedno interesantno i izazovno putovanje koje traje više od četiri godine a na kojem su nastojali da prvo unutar svojih institucija, a zatim i na nivou Vijeća ministara BiH unaprijede rad unutar institucija u kojima rade te da objasne zašto proaktivna transparentnost treba javnoj upravi i koje konkretne koristi institucije, ali i građani Bosne i Hercegovine imaju unapređenjem ovog djelovanja.

Zajedničkim naporima ove grupe i predstavnika organizacija civilnog društva u BiH nastali su i prvi temeljni dokumenti *Politika proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u Bosni i Hercegovinu* i *Standardi proaktivne transparentnosti – strateški okvir djelovanja u oblasti proaktivne transparentnosti* i popratna lista 38 standardnih informacija koje bi institucije trebale objaviti na svojim službenim internetskim stranicama.

Nakon kreiranja ovih dokumenata članice i članovi radne grupe su svojim stalnim angažmanom radili na unapređenju javnosti rada institucija BiH i vrlo aktivno dijelili stečena znanja u oblasti proaktivne transparentnosti posredstvom struktura za reformu javne uprave i multiplikatora javnog mnijenja. Prikupljajući najčešća pitanja na koja su nailazili te nudeći praktične i uvjerljive odgovore na putu zagovaranja i promicanja proaktivne transparentnosti su uspjeli sve to staviti na papir i uobličiti u formu Brošure o proaktivnoj transparentnosti i *Najčešćih pitanja i odgovora iz oblasti proaktivne transparentnosti*.

Svakodnevno su radili na unapređenju ove oblasti unutar svojih institucija, ali su i predano i intezivno diskutovali o tome sa drugim institucijama, organizacijama civilnog društva u BiH i predstavnicima medijskih kuća te nastojali da budu prisutni u javnosti kako organizacijom događaja o proaktivnoj transparentnosti i slobodi pristupa informacijama, tako i dijeljenjem sadržaja, video materijala, *letaka i infografika na ovu temu*.

Pečat djelovanju i stalnom angažmanu ove grupe je dalo i Vijeće ministara 8. decembra 2018. godine kada je, na inicijativu Ureda koordinatora za reformu javne uprave, usvojilo Politiku i standarde proaktivne transparentnosti te trasiralo dalji razvoj ove oblasti na nivou institucija Vijeća ministara BiH. Iz tog razloga članice i članovi grupe su popratnu listu od 38 standardnih informacija dodatno obrazložili kako bi pojednostavili i približili

institucijama šta i kako da čine te razvili *Smjernice za provedbu standarda proaktivne transparentnosti*. Ovi dokumenti korišteni su i prilikom prvog istraživanja Ureda koordinatora za reformu javne uprave o ispunjenosti standarda proaktivne transparentnosti među institucijama Vijeća ministara BiH.

Standardi proaktivne transparentnosti postali su i važan segment reformske oblasti Odgovornost, kao dijela Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH 2018-2022.

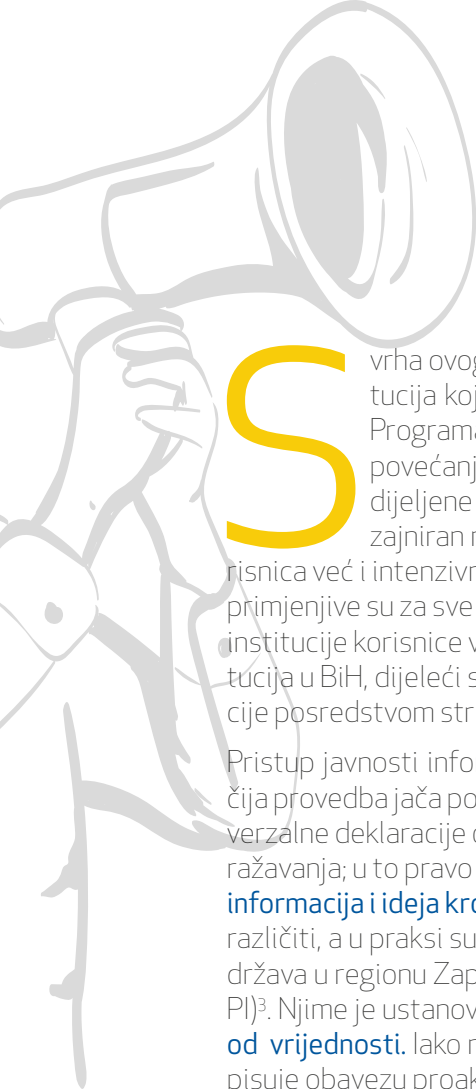
Upravo iz svih ovih razloga i danas smo tu; da bismo dosadašnje djelovanje članica i članove ove grupe uokvirili i kroz pisanu riječ pretočili u zbirku, jedan novi format koji će u formi zanimljivog izdanja svjedočiti o djelovanju, otvorenosti institucija i potrebi da se jača povjerenje građana u njihov rad jer javnost ima pravo da zna!

*Članice i članovi međuinstitucionalne radne grupe za komunikacije
u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH*

Pravo javnosti da zna

**Politika proaktivne transparentnosti
u javnoj upravi u BiH**

#Objavi38

UVOD

Svrha ovog dokumenta jeste da definiše standarde proaktivne objave informacija institucija koje saraduju u tematskoj oblasti „Komunikacije i upravljanje znanjem“ u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH¹ (u nastavku: institucije korisnice), a s ciljem povećanja njihove transparentnosti u domenu komunikacija. Institucije korisnice opredijeljene su za postepeno dostizanje ovog cilja do kraja 2016. godine. Dokument je dizajniran ne samo da potakne javnu objavu informacija od značaja za rad institucija korisnica već i intenzivniju razmjenu informacija s njihovim klijentima. Preporuke koje dokument nudi primjenjive su za sve institucije uprave i tijela u javnom vlasništvu. Stoga je njegov posredan cilj da institucije korisnice vlastitim primjerom posluže kao pokretač povećanju nivoa javnosti rada institucija u BiH, dijeleći stečena iskustva i znanja o proaktivnoj transparentnosti u domenu komunikacije posredstvom struktura za reformu javne uprave i multiplikatora javnog mijenja.

Pristup javnosti informacijama i povećanje transparentnosti temeljni su principi otvorene vlasti, čija provedba jača povjerenje građana u njen rad. Pravo javnosti da zna² izvedeno je iz člana 19. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, koji precizira da „svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; u to pravo spada pravo na mišljenje bez miješanja i **pravo na traženje, primanje i davanje informacija i ideja kroz bilo koji medij bez obzira na granice**“. Mehanizmi ostvarivanja ovog prava su različiti, a u praksi su to najčešće ustav ili zakoni o slobodnom pristupu informacijama. BiH je prva država u regionu Zapadnog Balkana koja je usvojila Zakon o slobodi pristupa informacijama (ZoSPI)³. Njime je ustanovljeno da **informacije pod kontrolom javnog organa predstavljaju javno dobro od vrijednosti**. Iako navodi da je cilj promocija veće transparentnosti javnih organa, ZoSPI ne propisuje obavezu proaktivnog objavljivanja informacija o radu institucije, već se ograničava na pravo građana da svaku informaciju, uz izuzetke utvrđene Zakonom, potražuje u upravnom postupku na propisanom obrascu. Time ZoSPI ne promovira veću transparentnost omogućavanjem pristupa informacijama, jer one, osim za potražioca, i dalje ostaju javno nedostupne.

Principi otvorene javne uprave

Potrošnja javnog novca nameće obavezu transparentnog rada institucija uprave i pravdanja utrošenih sredstava. U efikasnoj i transparentnoj upravi važi generalno pravilo: **vrijednost za novac**. **Usluge javne uprave imaju vrijednost ukoliko su isporučene na vrijeme, na efikasan način i tako da su vidljive, jasne i lako dostupne svim korisnicima**. Cilj reforme javne uprave⁴ koju BiH provodi skoro deceniju je kreiranje učinkovite, troškovno efikasne i transparentne javne uprave u skladu s principima evropskog administrativnog prostora i fundamentalnim elementima dobre uprave. Značajan broj mjera Revidiranog akcijskog plana⁵ Strategije reforme javne uprave u BiH u poglavlju „Institucionalna komunikacija“ direktno i posredno ukazuje na potrebu za povećanjem nivoa transparentnosti. **Posebna vrijednost transparentnosti javne uprave u njenom je integritetu**. Samo transparentna javna uprava jača povjerenje građana u institucije države do mjere da je jedino transparentna vlast legitimna vlast. Transparentnost uprave višestruko je bitna. Ona:

¹ Program jačanja javnih institucija u BiH po nalogu Vlade SR Njemačke provodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). Na strani BiH za provedbu zadužen je Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Program djeluje u pet tematskih oblasti, a institucije korisnice u tematskoj oblasti „Komunikacije i upravljanje znanjem“ su PARCO, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH (HEA), Agencija za statistiku BiH (BHAS) i Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH (DEI). Pridružene članice u ovoj tematskoj oblasti su Služba za informiranje Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, Agencija za državnu službu BiH i Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK).

² Međunarodni dan prava javnosti da zna ustanovljen je 2002. i obilježava se svakog 28. septembra.

³ „Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH“, (Službeni glasnik BiH“ br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13).

⁴ OECD, „Public Sector Integrity Reviews“. <http://www.oecd.org/gov/ethics/integrityframework>

⁵ Ured koordinatora reforme javne uprave. „Revidirani akcijski plan 1 za implementaciju Strategije reforme javne uprave u BiH“, <http://parco.gov.ba/?id=2839>

- opravdava postojanje upravnog aparata;
- jača povjerenje građana u legitimno izabrane predstavnike vlasti;
- štedi resurse;
- potiče kreiranje društva znanja i kompetencija.

Jedan od načina dostizanja transparentnosti⁶ rada javne uprave je proaktivna objava informacija i komunikacija na web-prezentacijama institucija. Što je više strukturiranih, upotrebljivih i lako dostupnih informacija na web-prezentacijama institucija, to je manji prostor za odsustvo povjerenja u njihov rad. Institucije korisnice pristupaju ovom izazovu s načelom: **transparentno je ono što je objavljeno**. Pri tome se rukovode OGP-principima⁷. Također, **transparentna javna uprava je i mehanizam participativne demokratije**. Građani kojima su dostupne informacije u radu javne uprave posjeduju alat i argumentaciju za korektivno djelovanje na njen rad.

Istraživanja u ovoj oblasti upućuju na izuzetno nizak nivo transparentnosti rada javnih institucija u BiH.⁸ Odsustvo transparentnosti rada uprave u direktno je proporcionalnoj vezi s indeksom percepcije njene korupcije. Javna uprava u BiH je, prema općoj percepciji, preplaćena, neučinkovita, nepotistična i korumpirana i, najvećim dijelom, ne ostavlja utisak strukture čija je svrha da „služi javnosti“ (engl. public service).⁹

Shodno tome, u administrativnoj kulturi u BiH evidentna je nedovoljna spremnost na proaktivnu objavu informacija. Ona proizlazi iz stava da promicanje prava javnosti da zna povećava administrativno opterećenje ljudskih, finansijskih i tehničkih resursa, ili potpada pod domen zaštite ličnih podataka te, posljedično, izaziva otpor postupajućih službenika. Međutim, proaktivna objava informacija upućuje na suprotno. Naime, objava informacija koje se odnose na budžet, planove rada, revizorske izvještaje, planove nabavki, strateške dokumente institucije, kao i internih akata od interesa javnosti, a naročito baza podataka, po tipu je jednokratna (ne zahtijeva svakodnevno ažuriranje i dodatni angažman službenika), te direktno umanjuje broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama i upotrebu resursa za njihovu obradu. Istovremeno, objava rješenja o pristupu informacijama umanjuje broj ponovljenih zahtjeva, čime se olakšava rad administracije. Također, „**Podsticati i unaprijediti proaktivnu transparentnost u radu javnih institucija u BiH u skladu sa standardima Partnerstva za otvorenu vlast (Open Government Partnership)**“ je i obaveza svih institucija u BiH prema Akcijskom planu za provođenje strategije za borbu protiv korupcije¹⁰. Konačno, institucije uprave proaktivnom objavom informacija ograničavaju prostor za pogrešnu interpretaciju mandata i uloge i kreiraju atmosferu povjerenja javnosti u njihov rad.

Proaktivna transparentnost u BiH: Strateško opredjeljenje

U istraživanju o proaktivnoj objavi informacija¹¹, koje je među 66 javnih organa u BiH 2014. provela Analitika, nalaze se i institucije korisnice. Od 23 kriterija, BHAS je zadovoljila 14, PARCO 15, DEI 10, a HEA 15, čime je potonja rangirana među pet institucija s najvećim stepenom proaktivne transparentnosti. Online anketa provedena među institucijama korisnicama u septembru 2015. poka-

⁶ *Transparentnost je, otvorenost prema najširoj javnosti u vezi s vladinim strukturama i funkcijama, fiskalnoj politici, računima javnog sektora i njihovim projekcijama. To uključuje pristup pouzdanim, opsežnim, pravovremenim, razumljivim i međunarodno uporedivim informacijama o vladinim aktivnostima* (George Kopits and Jon Craig: *Transparency in Government Operations*, International Monetary Fund. Washington DC, 1998)

⁷ *Open Government Partnership, inicijativa o otvorenoj vlasti kojoj je BiH pristupila 24. septembra 2014.*

⁸ *Centri civilnih inicijativa, „Javnost rada vlada i parlamenata u BiH: službene Web stranice institucija kao efikasan alat za pružanje informacija“.* Tuzla, 2014.

⁹ *Transparency International BiH. „Percepcija javne uprave, Bosna i Hercegovina 2014“.* Sarajevo, 2015. (<http://ti-bih.org/wp-content/uploads/2015/03/TI-BiH-Percepcija-Javne-Uprave-BiH-2014.pdf>).

¹⁰ <http://www.apik.ba/zakoni-i-drugi-akti/strategije/default.aspx?id=412&langTag=bs-BA>

¹¹ *Centar za društvena istraživanja Analitika, „Rezultati istraživanja: Dostupnost informacija na službenim web-prezentacijama javnih organa Bosne i Hercegovine“.* Sarajevo, 2014. (http://analitika.ba/sites/default/files/publikacije/javni_organ_i_proaktivno_objavlivanje_informacija_-_web_24mart2015.pdf)

zala je da sve zadovoljavaju najmanje 46 % standarda proaktivne transparentnosti, definiranih u aneksu ovog dokumenta. Od 37 standarda, objavom dokumenata na web stranicama, HEA i DEI zadovoljavaju njih 23, BHAS 18, a PARCO 17.

Imajući u vidu trenutni presjek stanja, institucije korisnice odlučile su se napraviti suštinski iskorak u ovoj oblasti i u narednom periodu unaprijediti nivo proaktivnog objavljivanja informacija na svojim zvaničnim web-stranicama. Stoga, ovaj dokument poziva na proaktivnu transparentnost u objavi sadržaja na web-prezentacijama institucija korisnica, definiranjem liste standardnih informacija/dokumenata za objavu. Oni su u skladu sa sadržajem, vrsti i dinamici promjene svrstani u: finansijske, strateške, institucionalne i operativne informacije/dokumente (vidjeti Aneks). Prilikom definiranja liste u aneksu ovog dokumenta uzeti su u obzir međunarodni standardi o proaktivnom objavljivanju informacija, primjeri dobre prakse u svijetu i regionu, kao i sektorski zakoni u BiH koji propisuju objavu pojedinih vrsta informacija. Listu je nužno revidirati u skladu s promjenama zakonskih rješenja, izmjenama obrazaca objave i tzv. *nivoima zrelosti transparentnosti*.¹²

Institucije korisnice u prvoj fazi realizacije opredjeljenja na proaktivnu objavu na web-stranicama trebaju učiniti javno dostupnim dokumente iz grupe institucionalnih i strateških, kao i dokumente iz preostalih grupa čija je objava propisana zakonom, a sukcesivno i ostale dokumente s liste. Cilj objava je da, u konačnici, korisnicima web-sadržaja institucija korisnica omoguće visok nivo informiranosti o njihovom radu, te sadržinsku i komparativnu analizu dostupnih informacija.

Principi proaktivne objave informacija na web-stranicama institucija korisnica su:

- tačnost (istinite informacije koje odgovaraju stvarnosti);
- blagovremenost (objava u najbližem mogućem roku od trenutka događanja);
- provjerljivost (mogućnost provjere informacija iz dopunskog izvora);
- redovno ažuriranje (blagovremena objava promjena u informaciji);
- strukturiranost (uređenost informacijskih cjelina);
- pretraživost (objava u mašinski čitljivim formatima i pod asocijativnim naslovom);
- uporedivost (mogućnost poređenja informacija iz više istovrsnih dokumenata);
- dostupnost bez korištenja specijaliziranih softverskih alata i licenci;
- dostupnost različitim kanalima komunikacije bez vremenskog ograničenja.

Preporuke

Institucije korisnice prihvatanjem definiranih standarda proaktivne objave informacija ovim dokumentom također preporučuju:

- organizacijama civilnog društva redovni godišnji monitoring proaktivne objave na webu;
- svim institucijama uprave i tijelima u javnom vlasništvu u BiH preuzimanje liste standardnih informacija/dokumenata za proaktivnu objavu;
- međuinstitucionalnu razmjenu iskustava i znanja u vezi s transparentnom komunikacijom u javnoj upravi;
- pozivaju na dvosmjernu komunikaciju s ciljanim javnostima radi unapređenja proaktivne objave informacija.

¹² U primjerima objave budžeta, plana nabavki, informacija o plaćama zaposlenika institucije i sl. razlikujemo nivoe zrelosti transparentnosti ovisno o dubini njihove analize i obimu objavljenih podataka.

Standardi proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH

Standardi proaktivne transparentnosti po razinama zrelosti

OSNOVNA RAZINA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI

- 1 Proračun, izvod iz Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH (za instituciju)
- 2 Izvješće o izvršenju proračuna/aneks revizorskog izvješća
- 3 Izvješće o radu
- 4 Plan javnih nabava
- 5 Pozivi za javnu nabavu
- 6 Odluka o izboru ponuđača/poništenju postupka, sukladno Zakonu o javnim nabavama
- 7 Izvješće o realizaciji ugovora (Lista osnovnih elemenata ugovora za sve postupke javnih nabava)
- 8 Natječaj i oglasi i njihov arhiv
- 9 Strateški dokumenti institucije
- 10 Srednjoročni plan rada
- 11 Godišnji plan rada
- 12 Lista aktualnih i realiziranih projekata tehničke suradnje
- 13 Zakoni i/ili odluke o osnivanju te ostali relevantni propisi iz nadležnosti
- 14 Lista nadležnosti institucije
- 15 Dokumenti za javne konzultacije
- 16 Organigram
- 17 Pravilnik o unutarnoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta
- 18 Kontakti zaposlenih
- 19 Biografije rukovoditelja institucije
- 20 Akcioni plan za borbu protiv korupcije
- 21 Plan integriteta
- 22 Etički kodeks/kodeks ponašanja službenika u instituciji
- 23 Indeks registar
- 24 Vodič za pristup informacijama
- 25 Zahtjev za pristup informacijama
- 26 Kalendar događaja
- 27 Pitanja i odgovori na učestale upite
- 28 Revizorska izvješća

SREDNJA RAZINA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI

- 29 Proračun u formatu Zahtjeva za dodjelu proračunskih sredstava institucije

30 Godišnji plan javnih nabava koji sadrži postupke nabava malih vrijednosti (konkurentski i izravni)

31 Odluka o izboru ponuđača/poništenju postupka, uključujući i ugovore male vrijednosti

NAPREDNA RAZINA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI

32 Proračun, analitički

33 Izvješće o izvršenju proračuna, analitičko

34 Tenderska dokumentacija nakon provedenog postupka

35 Zaključeni ugovori, uz zaštitu povjerljivih informacija

36 Izjava o obavljenim konzultacijama koja sadrži sažetak komentara i izvješće o njihovom prihvaćanju ili odbijanju

37 Ukupna izdvajanja za imenovane osobe, rukovodeće državne službenike, državne službenike i zaposlenike prema pozicijama u instituciji

38 Odgovori po zahtjevima za pristup informacijama

Standardi proaktivne transparentnosti prema uzajamnim vezama

Osnovna razina	Srednja razina	Napredna razina
Proračun, izvod iz Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH (za instituciju)	Proračun u formatu Zahtjeva za dodjelu proračunskih sredstava institucije	Proračun, analitički
Izvješće o izvršenju proračuna/ aneks revizorskog izvješća		Izvješće o izvršenju proračuna, analitičko
Izvješće o radu		
Plan javnih nabava	Godišnji plan javnih nabava koji sadrži postupke nabava malih vrijednosti (konkurentski i izravni)	
Pozivi za javnu nabavu		Tenderska dokumentacija nakon provedenog postupka
Odluka o izboru ponuđača/ poništenju postupka, sukladno Zakonu o javnim nabavama	Odluka o izboru ponuđača/ poništenju postupka, uključujući i ugovore male vrijednosti	Zaključeni ugovori, uz zaštitu povjerljivih informacija
Izvješće o realizaciji ugovora (Lista osnovnih elemenata ugovora za sve postupke javnih nabava)		

Natječaj i oglasi i njihov arhiv		
Strateški dokumenti institucije		
Srednjoročni plan rada		
Godišnji plan rada		
Lista aktualnih i realiziranih projekata tehničke suradnje		
Zakoni i/ili odluke o osnivanju te ostali relevantni propisi iz nadležnosti		
Lista nadležnosti institucije		
Dokumenti za javne konzultacije		Izjava o obavljenim konzultacijama koja sadrži sažetak komentara i izvješće o njihovom prihvatanju ili odbijanju
Organigram		
Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta		Ukupna izdvajanja za imenovane osobe, rukovodeće državne službenike, državne službenike i zaposlenike prema pozicijama u instituciji
Kontakti zaposlenih		
	Biografije rukovoditelja institucije	
	Akcioni plan za borbu protiv korupcije	
Biografije rukovoditelja institucije		
Akcioni plan za borbu protiv korupcije		
Plan integriteta		
Etički kodeks/kodeks ponašanja službenika u instituciji		
Indeks registar		
Vodič za pristup informacijama		
Zahtjev za pristup informacijama		Odgovori po zahtjevima za pristup informacijama
Kalendar događaja		
Pitanja i odgovori na učestale upite		
Revizorska izvješća		

Standardi proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH izrađeni su 2015. godine u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH zajedničkim zalaganjem i stručnim doprinosima predstavnica i predstavnika institucija vlasti i organizacija civilnog društva. Članice i članovi radne skupine za izradu Politike i standarda proaktivne transparentnosti tada su bili, abecednim slijedom:

Mubera Begić, Ured koordinatora za reformu javne uprave

Leila Bičakčić, Centar za istraživačko novinarstvo

Ivona Bulić, Agencija za statistiku BiH

Vedrana Faladžić, Ured koordinatora za reformu javne uprave

Jesenska Hadžajlija, Direkcija za evropske integracije

Marina Kavaz-Siručić, Direkcija za evropske integracije

Alen Mrgud, Agencija za statistiku BiH

Elvira Mujkić, Transparency International BiH

Slavica Škoro, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH

Nermine Voloder, Centar za društvena istraživanja „Analitika“

Elvis Mujanović, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)

Članice i članovi radne skupine posebno se zahvaljuju predstavnicama i predstavnicima Službe za informiranje Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH, Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH na njihovom doprinosu radu skupine i izradi standarda proaktivne transparentnosti.

A stylized illustration in shades of yellow and orange. It depicts a person's profile from the nose down, shouting into a large megaphone. The lines are thick and expressive, capturing the energy of the action. The background is a solid, bright yellow.

Proaktivna transparentnost u javnoj
upravi u BiH

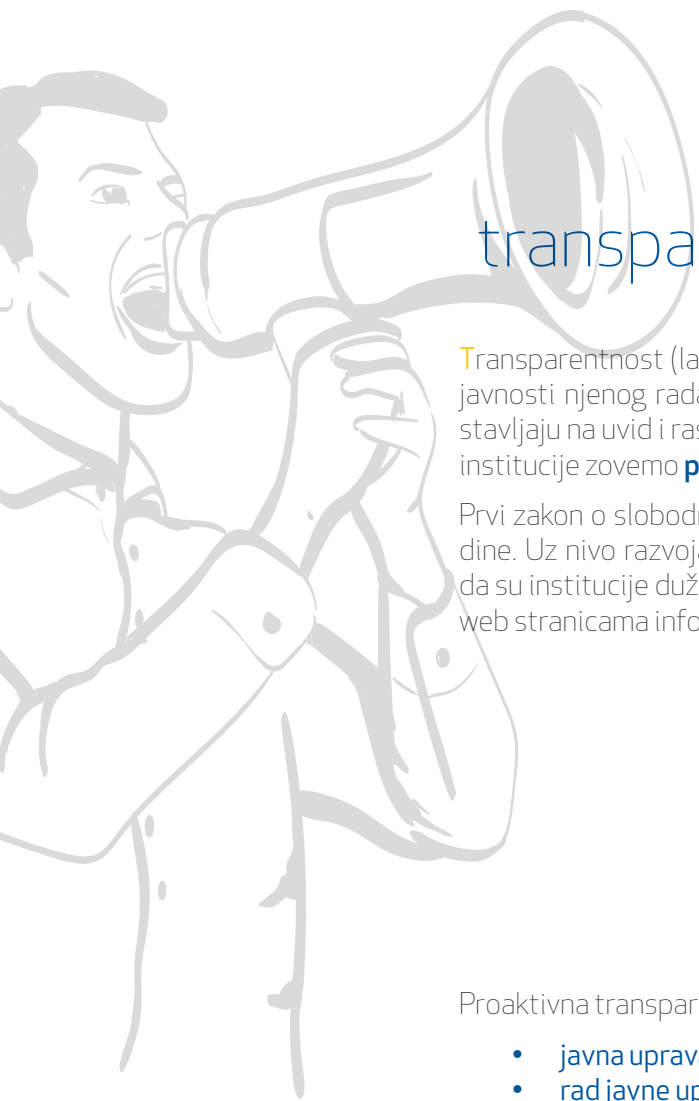
IMPRESSUM

Autor:

Grupa za komunikacije Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini (SPI) uz podršku Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH Bonn i Eschborn

Mišljenja i stavovi izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja i stavove njemačkog GIZ-a niti stavove Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj, odnosno, Vlade SR Njemačke

#Objavi38

Šta je proaktivna transparentnost u javnoj upravi?

Transparentnost (lat. *transparens* – proziran, razvidan) javne uprave je princip javnosti njenog rada. Ako informacije koje pripremaju i posjeduju, institucije stavljaju na uvid i raspolaganje javnosti i onda kada se to od njih ne traži, takve institucije zovemo **proaktivno** transparentnim.

Prvi zakon o slobodnom pristupu informacijama usvojila je Švedska, 1766. godine. Uz nivo razvoja informacionih tehnologija u XXI stoljeću građani vjeruju da su institucije dužne samostalno, ne čekajući njihove zahtjeve, objavljivati na web stranicama informacije koje posjeduju.

Zašto je proaktivna transparentnost važna?

Proaktivna transparentnost javne uprave je izrazito važna jer:

- javna uprava troši novac građana, koji imaju pravo kontrolisati njen rad
- rad javne uprave je, po zakonu, javan
- povećava odgovornost institucija i povjerenje građana u njihov rad
- smanjuje prostor za korupciju i zloupotrebu javnih ovlasti
- doprinosi donošenju kvalitetnijih odluka u interesu građana.

Kada je, primjera radi, budžet lokalne zajednice javno dostupan, njeni žitelji mogu saznati hoće li u toj zajednici biti novih puteva, javnih objekata ili stipendija za školovanje.

Kakva korist od proaktivne transparentnosti?

Kada je uprava proaktivno transparentna, manje resursa troši na obradu zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Takvoj upravi građani vjeruju, jer ona od njih ništa ne krije. Preduzetnici zahvaljujući dostupnim i otvorenim podacima uprave, primjera radi, dobijaju informacije neophodne za ulaganja (broj korisnika interneta, količina uvoza nekog materijala, plan izrade novog propisa...), a građani brojne moderne usluge (elektronsko praćenje sudskih predmeta, aplikacije o redovima vožnji javnog prevoza, dostupnosti ljekarskih termina...).

Ko kaže da uprava treba biti transparentna?

- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima
- Evropski principi dobre javne uprave
- Direktiva o ponovljenoj upotrebi informacija 2003/98/EZ
- Revidirani akcioni plan 1 reforme javne uprave
- Akcioni plan za provedbu strategije borbe protiv korupcije
- Propisi (Zakon o javnim nabavkama BiH, zakoni o upravi, zakoni o slobodnom pristupu informacijama...)
- Izveštaj revizije učinka o temi „Transparentnosti rada institucija u BiH“
- Inicijativa Partnerstvo za otvorenu vlast (OGP).

Službenici u institucijama trebaju njegovati javnost rada i stalno ukazivati da je proaktivna transparentnost najbolje rješenje, jer će javnost uvijek naći način da sazna ono što je zanima.

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (HEA), Agencija za statistiku BiH (BHAS), Direkcija za evropske integracije (DEI) i Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO), podržani programom Jačanje javnih institucija u BiH kojeg provodi njemački GlZ, odlučile su 2015. napraviti iskorak u javnosti rada i pokazati ga vlastitim primjerom.

Skupa sa predstavnicima Transparency International BiH (TI BiH), Centra za društvena istraživanja (Analitika) i Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) razvili su Politiku i Standarde proaktivne transparentnosti u institucijama javne uprave. Politika zagovara načelo da je transparentno ono što je objavljeno, kao i principe proaktivne transparentnosti, a standardi navode dokumente i informacije koje proaktivno transparentne institucije trebaju objavljivati na web stranicama. U III fazi SPI programa (2017.-2019.) cilj je da četiri institucije korisnice ispune 80% standarda, kao i da im se u tome pridruže još četiri institucije BiH.

U istraživanju koje je 2016. provela Analitika, ispunjenje standarda u četiri institucije je:

PARCO - 87,72%	DEI - 78,07%
HEA - 77,19%	BHAS - 64,04%.

Informacije i podaci javno dostupni na web stranicama institucija trebaju biti tačni, pouzdani, ažurirani i u mašinski čitljivom formatu.

Šta o proaktivnoj transparentnosti kažu rukovodioci?

Proaktivnom objavom informacija od javnog značaja Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave direktno doprinosi ostvarivanju koncepta dobre uprave u BiH, vraća povjerenje javnosti u rad državnih institucija, a građanima omogućava veću informisanost radi ostvarivanja njihovog učešća u radu javne uprave. Da biste primijenili ovaj koncept, ne trebaju vam dodatna budžetska izdvajanja, već odgovorni i inovativni državni službenici.

Dragan Ćuzulan

Koordinator za reformu javne uprave
Ured koordinatora za reformu javne uprave

„S obzirom na ulogu Agencije za statistiku BiH i značaj zvanične statistike može se kazati da je transparentnost način rada ove institucije.“

Velimir Jukić

Direktor Agencije za statistiku BiH

„Transparentnost je prožeta kroz našu misiju – stalni razvoj i unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa najboljim evropskim praksama.“

Enver Halilović

Direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta

„Osim što je opredijeljena da što više onoga što nastane kao proizvod njenog rada bude dostupno najširoj javnosti posredstvom internetske stranice, društvenih mreža, štampanih publikacija i u direktnoj komunikaciji s javnostima, Direkcija je i snažno opredijeljena za transparentnost samog procesa integrisanja.“

Edin Dilberović

Direktor Direkcije za evropske integracije

Civilno društvo o proaktivnoj transparentnosti

„Proaktivna transparentnost u praksi znači da javna uprava objavljuje podatke i informacije od javnog značaja bez da za to postoji formalan zahtjev, ali i ne odbija ustupiti podatke na zahtjev. Proaktivna komponenta znači da javna uprava prilagođava i kreira informacije kako bi rad približila građanima i olakšala im ostvarivanje prava. Ovaj način štedi resurse (vrijeme i novac) i jača povjerenje u rad javne uprave.“

Elvira Mujkić

Program menadžerica Transparency International BiH

Na skali pristupačnosti informacija od javnog značaja od 1 do 5, BiH ima ocjenu 2, dok su Albanija, Crna Gora, Kosovo* i Makedonija ocijenjeni sa 3, a Srbija sa 4 boda. (SIGMA monitoring izvještaj 2017 za BiH)

Jeste li čuli za OGP inicijativu?

Partnerstvo za otvorenu vlast (Open Government Partnership) je višedržavna inicijativa čiji je cilj osigurati konkretan napredak u otvorenosti rada javne vlasti, uključivanja i osnaživanja građana i civilnog društva, borbe protiv korupcije, te korištenja novih tehnologija za poboljšanje kvalitete usluga koje javna uprava pruža građanima.

Začetnik OGP inicijative je bivši američki predsjednik Barak Obama, a ozvaničena je 20. septembra 2011. godine u Njujorku na marginama Generalne skupštine UN-a. Da bi država postala članica Inicijative mora prihvatiti Deklaraciju o otvorenoj vlasti, izraditi akcioni plan (uz javne konsultacije) te se obavezati na nezavisno izvještavanje o napretku u njegovoj provedbi. U inicijativi za sada učestvuje 66 država (juni 2018.).

Bosna i Hercegovina je OGP inicijativi pristupila u septembru 2014. i u obavezi je da pripremi akcioni plan za njenu provedbu.

Više o ovoj inicijativi možete pročitati na www.ogp.ba

A stylized illustration in shades of yellow and orange. It depicts a woman from the chest up, wearing a patterned top. She is holding a large megaphone to her mouth and shouting. The background is a solid yellow color. The illustration is composed of bold, dark lines and flat color areas.

Često postavljana pitanja o proaktivnoj transparentnosti

*Praktični odgovori na učestala pitanja
o proaktivnoj transparentnosti javne
uprave u Bosni i Hercegovini*

Sarajevo, august - decembar 2018.

Sadržaj

Uvodne riječi: kako smo došli do proaktivne transparentnosti?

1. Gdje piše da to trebamo uraditi?
2. Zašto bismo to objavili na našoj web-stranici ako je već dostupno negdje drugo?
3. Zašto baš sada da objavljujemo ovo? Zašto sad ako nismo prije?
4. Zašto bismo mi u Bosni i Hercegovini objavljivali nešto što nije objavljeno u drugim zemljama?
5. Zašto bi moja institucija objavljivala informacije koje ostale institucije ne objavljuju?
6. Hoće li mi za objavu ovih informacija trebati puno vremena i koliko tačno?
7. Hoće li ovo biti izvedivo na našoj web-stranici? Trebam li mijenjati web stranicu?
8. U kojem formatu trebamo objaviti informacije?
9. Meni ovo odlično zvuči, ali kako da dobijem podršku svog šefa/ svoje šefice da se ovo uradi?
10. Moj šef/moja šefica u potpunosti podržava transparentnost, ali neke moje kolegice i kolege, posebno srednji menadžment, ne žele dijeliti informacije. Šta da radim?
11. Hoće li za ovo trebati novca? Nemamo novca za ovo!
12. Hoće li nam za objavu ovih informacija biti potrebno više ljudi? Mogu li ovo objaviti sam/a?
13. Kako možemo biti sigurni da ono što proaktivno objavimo i dalje bude u skladu za regulativom o zaštiti ličnih podataka?
14. Nisam siguran/sigurna šta ovaj standard znači u praksi. Kako mogu biti provjeriti šta zapravo znači?
15. Hoće li naša institucija postati više izložena nakon objave ovog? Hoće li nam mediji ili NVO-i početi postavljati puno pitanja?
16. Hoćemo li imati više posjetitelja na webu nakon što objavimo ovo?
17. Ko će koristiti informacije koje objavimo? Hoće li ih razumjeti?
18. Koje su to institucionalne i lične koristi od toga što smo proaktivni i transparentni?
19. Koje su to šire i općedruštvene koristi proaktivne objave informacija i transparentnosti?
20. Kako će se mjeriti provedba standarda proaktivne transparentnosti?

Članice i članovi međuinstitucionalne radne grupe za komunikacije u okviru Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini

Uvodne riječi: kako smo došli do proaktivne transparentnosti?

piše: **Elvis Mujanović**

savjetnik, Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ)

elvis.mujanovic@giz.de

Poštovane čitateljice i čitatelji,

tokom ljeta 2015. godine predstavnice i predstavnici (skoro isključivo žene) javnih institucija BiH okupljenih u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH, koji od 2010. godine po nalogu Vlade SR Njemačke provodi njemački GIZ u suradnji s Uredom koordinatora za reformu javne uprave (PARCO), odazvali su se mom pozivu da sudjeluju u nizu radionica na temu proaktivne transparentnosti. Prvu radionicu smo održali u Sarajevu, definirali način rada i suradnje zasnovane na uzajamnom uvažavanju i partnerstvu, utvrdili smo naša pojedinačna i zajednička očekivanja, razgovarali o tome šta je proaktivno a šta reaktivno, razmijenili ideje... Govorili smo o očekivanjima civilnog društva (naprimjer, istraživačkih novinara) od tijela vlasti u kontekstu objave informacija bez upita po Zakonu o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI) kako bi mogli raditi svoj novinarski posao i informirati građanke i građane. Diskutirali smo s druge strane i o tome kakva je zbilja rada u javnim institucijama, često uz nedostatak finansijskih resursa, ljudstva, vremena a nerijetko čak i uz nedostatak samih informacija. Pojašnjavali smo o poziciji službenica i službenika za odnose s javnošću, komunikacije, odnosno, informiranje u institucijama i poteškoćama u vezi sa pravovremenim dostavljanjem i objavljivanjem sadržaja.

Uzajamno smo se informirali o izazovima koje predstavlja reaktivan pristup transparentnosti, tj. pristup koji se zasniva na tome da građanin ili građanka upute zahtjev za određenom informacijom te trendovima u zemljama okruženja i drugim evropskim zemljama da se zakonima o slobodi informacija propiše obaveza javnim tijelima da informacije objavljuju same od sebe, bez upita – dakle, proaktivno. Analizirali smo i primjere dobre prakse, od „informatora o radu“ u Srbiji do primjera iz Meksika. Predstavili smo i napore vlasti u BiH da unaprijede ovu oblast, kao i brojne mjere i aktivnosti civilnog društva u zagovaranju za unapređenom transparentnosti, uvođenjem novih pristupa, poput proaktivne transparentnosti i otvorene vlasti.

Tokom dodatnih radionica u Sarajevu i Istočnom Sarajevu pragmatično smo tražili rješenja za izazove i probleme iz prakse, za systemske nedostatke (poput nedostatka rješenja u vidu izmjena i dopuna ZOSPI-ja), za probleme s kojima se suočavaju istraživači, aktivisti, novinari, preduzetnici kada tragaju za informacijama. Zajedničkim naporima predstavnika Ureda koordinatora za reformu javne uprave, Direkcije za evropske integracije, Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH, Agencije za statistiku BiH, Transparency Internationala BiH, Centra za društvena

istraživanja Analitika i Centra za istraživačko novinarstvo su na kraju ove serije radionica zajedničkim naporima izradile (tj. **ko-kreirale**) *Politiku proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u Bosni i Hercegovini*, kratak, sažet tekst koji daje obrazloženje zašto proaktivna transparentnost treba javnoj upravi, jasno predstavlja ovu inicijativu te poziva na unapređenje objave informacija. Svoj doprinos su tada dali i predstavnici i predstavnice Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, Službe za informiranje Vijeća ministara BiH i Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH.

Direktan rezultat ovih radionica jesu i *Standardi proaktivne transparentnosti* – popratna lista 38 standardnih informacija koje bi institucije trebale objaviti na svojim službenim internetskim stranicama. Svaki od standarda s liste je dugo razmatran, neki su tada izazvali duge rasprave, pojedini su budili skeptičnost kod *predstavnic*a vlasti, dok su drugi bili kontroverzni za predstavnice civilnog društva. Na kraju smo, ipak, pronašli kompromisna rješenja.

Od tada do vremena pisanja ovog dokumenta prošle su tri godine. Institucije vlasti u BiH su provele brojne mjere u ovom razdoblju: u nekoliko pokušaja iznošeni su prijedlozi da se proaktivna transparentnost uvrsti u buduće verzije ZOSP-I-ja, održane su brojne obuke, radionice, konferencije i javne kampanje (npr. odmah u 2015. godini kampanja četiriju institucija „Imam pravo da znam“). Organizacije civilnog društva su također nastavile aktivnosti u ovoj oblasti: Transparency International BiH održao je seriju obuka na nivou FBiH i kantona, gdje su predstavljeni i politika i standardi proaktivne transparentnosti te kao predavači direktno bili uključeni predstavnici prethodno spomenutih institucija; Analitika je 2016. uz podršku Evropske komisije i Vlade SR Njemačke obavila i sveobuhvatno, nezavisno istraživanje o proaktivnoj transparentnosti.

U okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH i dalje pružamo stručnu podršku institucijama vlasti u BiH u primjeni standarda proaktivne transparentnosti. U augustu 2018. godine smo organizirali obuku predavača (*training of trainers*) u suradnji s Access Info, tj. Helen Darbshire kao predavačicom. Ovaj dokument je nastao kao popratni dokument ove obuke, a njegova ideja vodilja jeste da prikupi najčešća pitanja na koja smo u prethodnom periodu nailazili i da na njih ponudi praktične i uvjerljive odgovore. Ovom bih se prilikom htio zahvaliti svim članovima radne grupe za njihove vrijedne doprinose nastanku ovog dokumenta te posebno zahvaliti Helen Darbshire, koja je svojim znanjem i idejama sigurno obogatila ne samo ovaj dokument nego i naše buduće aktivnosti u ovoj oblasti.

Nadam se da će vam ova zbirka pitanja i odgovora biti od praktične pomoći – bilo da tražite odgovor na svoje vlastito pitanje ili želite da kao zagovornik proaktivne transparentnosti odgovorite na nečije pitanje. Ako imate pitanje s kojim se često susrećete a koje ovdje nije uvršteno, budite slobodni da nam javite. Ovaj dokument je praktične prirode i kao takav je živući. Iskreno se nadam da će s vremenom i dalje rasti i biti aktueliziran.

Želim vam ugodno i informativno čitanje!

1. Gdje piše da to trebamo uraditi?

- Na 160. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 3. decembra 2018., usvojena je informacija Ureda koordinatora za reformu javne uprave u BiH o aktivnostima preduzetim na unapređenju proaktivne transparentnosti.¹ Zaključcima VM BiH **institucije su obavezne da provedu standarde proaktivne transparentnosti te da o tome polugodišnje izvještavaju.**
- Vijeće ministara BiH je na svojoj 155. sjednici usvojilo Strateški okvir za reformu javne uprave u BiH 2018-2022.² Ovim strateškim dokumentom je predviđeno unapređenje nivoa proaktivne transparentnosti institucija i organa javne uprave i primjena standarda proaktivne transparentnosti.
- Neki od 38 standarda su već obaveza proistekla iz različitih zakona (npr. Zakon o javnim nabavkama).
- Neki su standardi (ili njihovi dijelovi) već obavezni u skladu sa odlukama Vijeća ministara BiH (npr. rješenja o dodjeli novčane nagrade/stimulacije).
- Mnogi standardi iz osnovnog nivoa (npr. kalendar) su obaveza u skladu sa Uputstvom o održavanju zvaničnih web stranica institucija BiH.
- Zakon o upravi (član 6) navodi da je „rad javne uprave dostupan javnosti“. Javnost rada uprave može biti ograničena samo u slučajevima regulisanim zakonom.
- Akcioni plan za provođenje Strategije borbe protiv korupcije sadrži mjere koje se odnose na unapređenje proaktivne transparentnosti.
- U preporukama reforme javne uprave.
- Evropski principi dobre uprave u okviru stuba „odgovornost“ podrazumijevaju proaktivnu objavu informacija. Reformski napredak u skladu s ovim principima dio je procesa integriranja BiH u EU.
- U međunarodnim sporazumima kao što su: Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima, Konvencija Ujedinjenih nacija o pristupu informacijama, Konvencija Vijeća Evrope o pristupu službenim dokumentima.
- Uredba 1049/2001 Evropskog parlamenta i Vijeća od 30. maja 2001. o javnom pristupu dokumentima Evropskog parlamenta, Vijeća i Komisija reguliraju pristup informacijama u institucijama Evropske unije te propisuju moguća ograničenja.
- Pravo na pristup informacijama utvrđeno je i Poveljom o temeljnim pravima EU (član 42.)
- Pravo na pristup informacijama definisano je i kroz deklaracije UN-a koje govore o održivom razvoju (poput tzv. „Deklaracije Rio“ plus 20)
- Moguće je da je objavljivanje nekih informacija već dio komunikacijskih /PR planova.
- U međunarodnim i regionalnim istraživanjima, anketama i rang listama.
- Dobre prakse ostalih država.
- Zdrav razum.

¹ v. http://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/default.aspx?id=29618&langTag=bs-BA
² v. http://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/default.aspx?id=29213&langTag=hr-HR

2. Zašto bismo to objavili na našoj web-stranici ako je već dostupno negdje drugo? Naprimjer, zašto objavljivati budžet naše institucije kada je već dio ukupnog budžeta na webu Ministarstva finansija i trezora?

Objavljivanje informacija u vezi sa vašom institucijom odvojeno od drugih omogućava posjetiocima vašeg weba da steknu **punu sliku o radu institucije**. To se, naprimjer može odnositi na istraživače koji traže informacije o određenim institucijama (npr. u sektoru zdravstva) i htjeli bi vaše podatke uporediti sa sličnim institucijama u regionu, Evropi ili svijetu. Ova praksa takođe omogućava korisnicima lakši pristup i bolje razumijevanje vašeg rada kao javne institucije.

3. Zašto baš sada da objavljujemo ovo? Zašto sad ako nismo prije?

Može se reći da je kroz višegodišnje djelovanje javnih institucija i civilnog društva u oblasti proaktivne transparentnosti i njihovo zagovaranja za unapređenjem transparentnosti urodilo određenim plodom. Iako Zakon o slobodi pristupa informacijama i dalje nije izmijenjen niti dopunjen kako bi sadržavao odredbe o proaktivnoj objavi informacija, **mnoge institucije su već prepoznale važnost vlastite transparentnosti** i započele s provedbom standarda.

Nadalje, *Principi javne uprave* koje je SIGMA, zajednička inicijativa OECD-a i Evropske unije, razvila 2014. godine³ igraju važnu ulogu u **procesu evropskih integracija Bosne i Hercegovine**. U oblasti odgovornosti vlasti (accountability) drugi princip izričito navodi da se javne informacije objavljuju proaktivno. U skladu s postupanjem po ovim principima u svojoj praksi bit će mjeran i napredak BiH u procesu evropskih integracija.

BiH je 2014. godine dobrovoljno pristupila i globalnoj inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast (*Open Government Partnership, OGP*). Jedan od osnovih temelja ove inicijative jeste i unapređenje transparentnosti vlasti a BiH je u nedavno izrađenim nacrtima akcionih planova za OGP uvrstila i mjere na unapređenju proaktivne transparentnosti.

4. Zašto bismo mi u Bosni i Hercegovini objavljivali nešto što nije objavljeno u drugim zemljama?

Standardne informacije za objavu definirali su predstavnici institucija i organizacija civilnog društva, temeljem potreba javnosti, svojih kapaciteta i trenutne situacije. U obzir su uzete i dobre prakse u svijetu, no standardi su specificirani prema BiH. Neke države u Evropi proaktivno objavljuju puno više informacija (uključujući i otvorene podatke), a neke manje.

Sve što je uvršteno u standarde proaktivne transparentnosti je već negdje objavljeno. Sljedeći pregled nudi različite primjere proaktivne objave informacija širom svijeta. Navedeni primjeri ne predstavljaju nužno najbolje prakse niti bi se trebali uzeti bezrezervno; njihova je svrha prikazati različite prakse.

Za mnoge od navedenih informacija postoje i domaći primjeri institucija i organa javne uprave u BiH, ali su izostavljeni u ovom pregledu budući da se pitanje odnosi na druge zemlje.

3 v. <http://www.sigmaweb.org/publications/principles-public-administration-eu-enlargement.htm>

Standard proaktivne transparentnosti prema *Politici proaktivne transparentnosti javne uprave u Bosni i Hercegovini*

Međunarodni primjeri

Kalendar događaja

Ministarstvo zdravstva Vlade Australije objavljuje kalendar koji sadrži sve važnije zdravstvene događaje u godini. Takođe ga je moguće preuzeti u pdf formatu. <http://www.health.gov.au/calendar>

Kontakt informacije zaposlenika

Vlada Islanda objavljuje imena svih uposlenika, pozicije, generičke i pojedinačne službene e.mail adrese. Primjer Ministarstva pravde: <https://www.government.is/ministries/employees/?raduneyti=6>

Biografije rukovodstva

Ministarstvo vanjskih poslova Republike Koreje objavljuje biografije ministara i viših zvaničnika: http://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5739/contents.do Prvi dopremijer: http://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5741/contents.do Drugi dopremijer: http://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5742/contents.do Specijalni predstavnik: http://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5743/contents.do

Revizorski izvještaji

Kanadska agencija za sigurnost hrane redovno objavljuje revizorske izvještaje, evaluacije i procjene, koje sadrže odgovore rukovodstva i akcione planove. <http://www.inspection.gc.ca/about-the-cfia/accountability/other-activities/audits-reviews-and-evaluations/eng/1299843498252/1299843588592>

Organigram

Ministarstvo infrastrukture i energije Republike Albanije objavljuje jednostavnu verziju organigrama iz koje nije lako razaznati sve odnose. <http://infrastruktura.gov.al/organigrama-2/>

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske objavljuje organigram u koje je lako (dijelom i zbog korištenih boja) razaznati uprave, sektore, službe, odjele i njihove odnose. <https://www.mup.hr/public/documents/Organigram.pdf>

5. Zašto bi moja institucija objavljivala informacije koje ostale institucije ne objavljuju?

Kao što je u sekciji „Gdje piše da to trebamo uraditi?“ već naznačeno, dio standarda proaktivne transparentnosti je već obuhvaćen određenim zakonima, odlukama Vijeća ministara BiH, međunarodnim konvencijama ili se već nalaze na nekoj web lokaciji. To što neka institucija ili čak većina njih ne objavljuje informacije čije je postavljanje na web već obaveza ili praksa, ne znači amnestiju te obaveze za ostale institucije.

Imajte uvijek u vidu da će javnost naći način da dođe do informacije o radu vaše institucije, zato je **najbolje da institucija govori sama o sebi**. Ne stavljajte na kocku reputaciju vaše institucije (posebno ako je

4 v. Aličković, Azra/Faladžić, Vedrana (2016): Rezultati istraživanja o profilu komunikatora u javnoj upravi Bosne i Hercegovine. URL: <http://spi.ba/wp-content/uploads/2016/10/Rezultati-istra-živ-a-nja--o-profilu-komunikatora-u-javnoj-upravi-BiH.pdf>

ona dobra i mukotrпно građena) zbog toga što ostali nisu svjesni važnosti proaktivne transparentnosti. Prema istraživanju o profilu komunikatora u javnoj upravi koje je 2016. godine provedeno u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH⁴ službenici koji se bave komunikacijskim poslovima a koji su bili obuhvaćeni ovim istraživanjem izjasnili su se da je uređivanje web stranice vještina kojom dobro vladaju (čak druga vještina po rangu, nakon pisanja saopćenja za javnost). Uređivanje web stranica dio je opisa poslova za pojedina radna mjesta službenika koji se bave odnosima s javnošću. S tim na umu komunikatori u javnoj upravi sigurno i prepoznaju važnost dobro uređene web stranice koja nudi sveobuhvatne informacije o radu institucije.

Dodatno, komunikatori danas troše puno više vremena za poboljšanje komunikacije između organizacije i njenih javnosti. Unutar vladinih institucija oni su spona između institucija i njihovih javnosti i mogu dati značajan doprinos društvenom blagostanju i javnoj podršci demokratskim institucijama (Heise, 1985. Ēdes, 2000.).

Poticanje i olakšavanje učinkovite komunikacijske prakse unutar državnih institucija može se promatrati i kao odgovornost komunikacijskog osoblja (Fairbanks et al., 2007). Komunikatori/javni službenici imaju temeljnu obvezu informirati javnost ali i biti obaviješteni od strane javnosti. Stoga imajući u vidu ove uloge komunikatori igraju važnu ulogu u području proaktivne transparentnosti.

Ipak, ovdašnjoj javnosti malo je poznata uloga komunikatora u provedbi proaktivne transparentnosti kao i njihov stav prema proaktivnoj transparentnosti. U BiH nema još uvijek takvih istraživanja, ali ona postoje u svijetu.

6. Hoće li mi za objavu ovih informacija trebati puno vremena i koliko tačno?

Da, trebaćete **izdvojiti određeno vrijeme** da prikupite i objavite informacije, kao i za sve ostalo što objavljujete na web sajtu. Takođe trebate ažurirati informacije na web sajtovima kada dođe do njihove promjene.

Moguće je da vi niste osoba koja posjeduje potrebne informacije u vašoj instituciji, pa će i vaše kolege trebati odvojiti određeno vrijeme da **pronađu, pripreme i podijele informaciju s vama** kako bi ona bila objavljena. U nekim slučajevima, vi i vaše kolege ćete trebati pripremiti informaciju iznova ili kombinovati nekoliko različitih informacija u jednu.

Najviše rukovodstvo vaše institucije bi takođe trebalo da odvoji neko vrijeme kako bi bilo informisano o proaktivnoj transparentnosti.

Preporuka je kreirati plan proaktivne objave informacija, tako da rokovi, odgovornosti, nosioci budu jasno definirani.

Očekivano je da ćete **najviše vremena trebati za objavu informacija** prvi put. Ukoliko imate podršku rukovodioca i ako su procedure jasne, trošit ćete sve manje vremena na ažuriranje informacija.

7. Hoće li ovo biti izvedivo na našoj web-stranici? Trebam li mijenjati web stranicu?

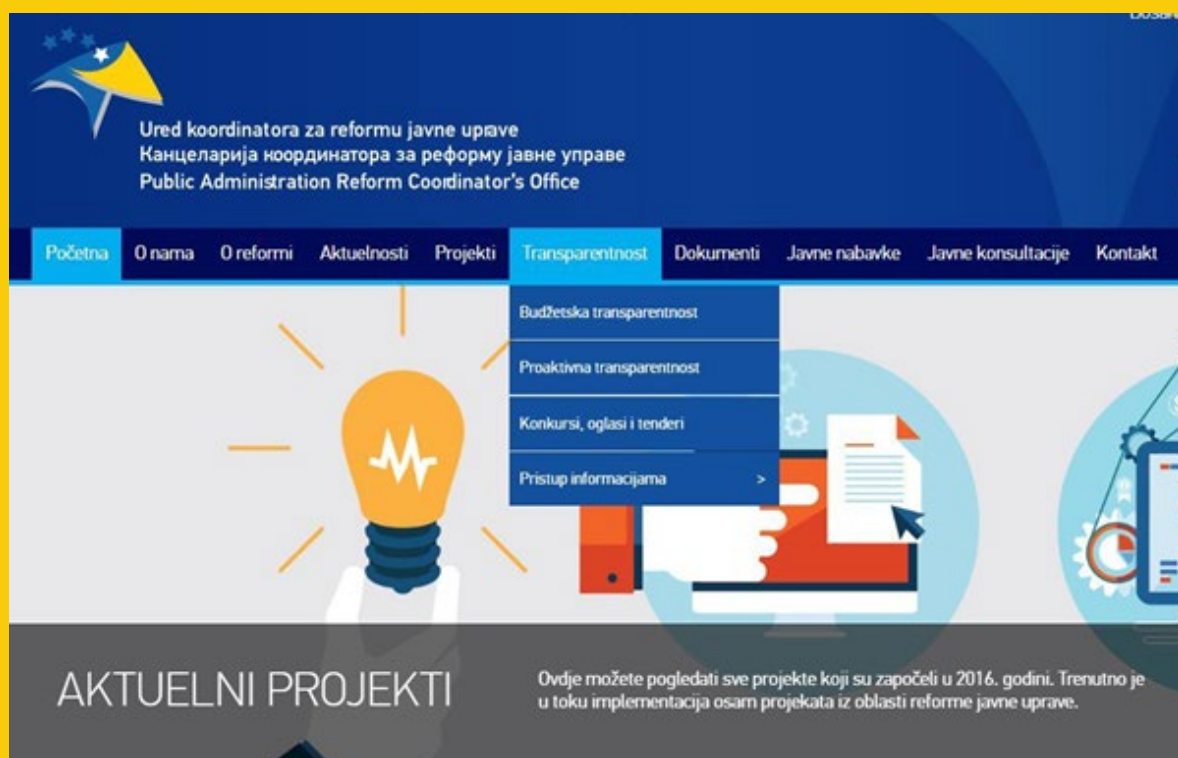
Općenito, ako ste u mogućnosti da na sadašnjem web sajtu objavite informaciju ili dokument, **nećete morati ništa da mijenjate**.

Ako web stranica vaše institucije već ima **dobru strukturu informacija**, tj. sadržaj koji se objavljuje je jasno kategorisan i kao takav je pristupačan posjetiocima koji ga lako i na intuitivan način pronalaze,

onda ćete vjerovatno bez puno problema pronaći odgovarajuće kategorije u kojima ćete objavljivati informacija prema standardima proaktivne transparentnosti.

Međutim, ako to nije slučaj s vašom web stranicom i jednostavno ne znate gdje biste smisleno smjestili određene informacija, iskustvo određenih institucija je pokazalo da je praktično rješenje **uspostaviti novu kategoriju na stranici** (npr. „transparentnost“ ili „proaktivna transparentnost“), gdje biste na jednoj stranici objavili većinu informacija u skladu sa standardima. Ovim rješenjem posebno olakšavate pristup istraživačima koji bi eventualno mjerili vaš nivo transparentnosti.

Ilustracija 1 - Primjer kategorisanja sadržaja na web stranici Ureda koordinatora za reformu javne uprave. www.parco.gov.ba

Drugo pragmatično rješenje jeste da – ako vaš sistem za upravljanje sadržajem (CMS) to omogućava – **kategorišete sadržaje pomoću tzv. oznaka (tag)** kako bi sadržaj koji se odnosi na standarde proaktivne transparentnosti u svakom trenutku mogao biti lako grupisan, odnosno, kako bi posjetioci mogli pomoću funkcionalnosti pretrage na vašoj web stranici mogli pronaći sve sadržaje objavljene pod takvom oznakom.

Čak i ako nemate mogućnost da označite sadržaj na gore opisan način, možete dodatno izraditi jednu podstranicu na vašoj web stranici koja će sadržavati linkove na mjesta na vašoj web stranici na kojima se nalaze informacije objavljene prema standardima proaktivne transparentnosti.

8. U kojem formatu trebamo objaviti informacije?

Preporuka je da se sve informacije za koje to moguće objavljuju redovno u elektronskim formatima koji omogućavaju jednostavnu ponovnu upotrebu. Ova preporuka je nadahnuta **direktivom Evropske komisije o ponovnoj upotrebi informacija javnog sektora** (2003/98/EC), ali i globalnom inicijativom **Partnerstvo za otvorenu vlast** (OGP) u kojoj je BiH članica od 2014. godine. Dodatno, u dokumentu Politika

standarda proaktivne transparentnosti navedeno je nekoliko principa proaktivne objave informacija kao što je to pretraživost (objava u mašinski čitljivim formatima i pod asocijativnim naslovom).

Formati koji omogućavaju ponovnu upotrebu, tj. **otvoreni formati** su HTML (tj. objava podatka i informacija direktno na web-stranici a ne u posebnoj datoteci), XML, JSON ili Microsoft Office Excel (.xls, .xlsx) ili Microsoft Word formati (.doc, .docx).⁵

Sadržaj objavljen u PDF formatu nije nužno ni otvoren ni zatvoren. Sve zavisi od načina na koji ste kreirali samu PDF datoteku. Ako je u pitanju skenirani dokument, on ne predstavlja otvoreni format jer za ponovnu upotrebu podataka iz dokumenta potrebno je optički očitati sve podatke, a taj proces ne samo da je zahtjevan nego može biti i uzaludan (podaci mogu biti pogrešno očitani). Ako je, pak, u pitanju dokument koji je elektronski sastavljen i vjerno pretočen u PDF format, on može biti ponovno korišten u određenim uvjetima i stoga semožesmatrativotvorenim. Stoga je opća **preporuka da se dokumenti objavljuju u PDF formatu samo u slučajevima kada je to krajnje neophodno**, odnosno, ne postoji druga opcija.

9. Meni ovo odlično zvuči, ali kako da dobijem podršku svog šefa/ svoje šefice da se ovo uradi? Neki od ovih standarda poput plata zaposlenika bi mogli biti veoma kontroverzni.

Dobijanje podrške rukovodstva je ključno. Prvi korak ka tome je informisati rukovodstvo o ovoj inicijativi, objasniti njenu važnost, koristi koje će institucija njome imati i na koji ju je način moguće provesti. Važno je pripremiti se za predstavljanje ovoga rukovodstvu: analizirajte šta ste već objavili, šta jednostavno možete objaviti, na koje prepreke možete naići, napravite plan proaktivne objave i predstavite ideje i zaključke rukovodstvu. Trebate imati „ja to mogu“ stav kada o ovome razgovarate, ali jednako tako diskutovati i o mogućim izazovima i preprekama. Pokušajte ponuditi alternativno rješenje za svaku prepreku i to takođe prezentujte.

U svakom slučaju nemojte se fokusirati samo na najveći problem ili najizazovniji standard, kao što su plate uposlenih. Fokusirajte se na one standarde koje već ispunjavate i one za koje se čini da lako mogu biti ispunjeni u budućnosti. Ukoliko se u vezi sa jednim ili dva standarda ne možete saglasiti, ostavite ih za neku buduću diskusiju, nakon što postignete određeni napredak na ovom polju.

10. Moj šef/moja šefica u potpunosti podržava transparentnost, ali neke moje kolegice i kolege, posebno srednji menadžment, ne žele dijeliti informacije. Šta da radim?

Razgovarajte s rukovodiocem o tome može li poslati e-mail svim zaposlenim u kojem će iskazati jasnu podršku proaktivnoj objavi informacija. Možete ponuditi da napišete nacrt takvog e-maila. Pokušajte ovu temu nametnuti na dnevni red sastanka kolegija (ili drugog foruma koji okuplja rukovodstvo). Pripremite informaciju, priložite joj standarde i plan proaktivne objave i potrudite se da oni na sastanku budu usvojeni.

⁵ Za više informacija pogledajte (na engleskom): <http://opendatahandbook.org/guide/en/appendices/file-formats/>

Ukoliko je moguće, organizujte manji sastanak u instituciji kako biste s kolegama porazgovarali o izazovima. Ljudi su ponekad prezasićeni inicijativama ili mogu reagovati defanzivno ukoliko od početka nisu uključeni u inicijativu. Možete se potruditi tim ljudima dati osjećaj uključenosti, tako što ćete im dodijeliti posebnu ulogu u proaktivnoj objavi.

Pronađite saveznike u instituciji (ljudi koji poput vas razumiju ovu temu i voljni su pomoći) ali pazite da ne kreirate kliku i opciju ostavite svima otvorenu.

11. Hoće li za ovo trebati novca? Nemamo novca za ovo!

Ljudi su skloniji razmišljati o troškovima, nego o uštedama proisteklim iz proaktivne transparentnosti. Najčešće vi već imate ove informacije u instituciji i već imate web sajt, pa nećete morati dodatno investirati.

Takođe, ne morate provesti sve standarde odjednom, već možete kreirati plan proaktivne objave i realizirati ih kroz nekoliko mjeseci. Na taj način, čak i sa ograničenim vremenom i ljudskim resursima plan možete provesti u djelo.

12. Hoće li nam za objavu ovih informacija biti potrebno više ljudi? Mogu li ovo objaviti sam/a?

Ako je situacija u većini institucija takva da ne postoji dovoljno državnih službenika koji bi se bavili strateškim komunikacijama, objava informacija na web stranicama obično **ne zahtijeva dodatno osoblje**. U praksi ćete morati **surađivati s kolegicama i kolegama** koji izrađuju i čuvaju informacije. Bilo bi dobro ukoliko bi institucija internim aktom regulisala obaveze državnih službenika po pitanju dijeljenja informacija od proaktivnog značaja.

Za objavu informacija ćete također trebati **odobrenje u skladu s redovnim procedurama** za objavljivanje informacija unutar vaše institucije. U nekim slučajevima već postoje web redakcije koje mogu donijeti takve odluke. U drugim slučajevima ćete morati odobrenje dobiti direktno od rukovodstva.

13. Kako možemo biti sigurni da ono što proaktivno objavimo i dalje bude u skladu za regulativom o zaštiti ličnih podataka?

U većini slučajeva objavljujete informacije o radu institucije i to ne predstavlja povredu zaštite podataka. U nekim slučajevima trebate **pažljivo ispitati informaciju i restrukturirati je na način da ne krši propise o zaštiti podataka**. To možete postići tako što nećete uvrštavati lične podatke (npr. pisaćete pozicije umjesto ličnih imena) ili redigovati lične podatke iz informacije (npr. zacrniti imena i ostale lične podatke u zahtjevima za pristup informacijama za koje odgovore objavljujete na webu).

Preporuka je **konsultovati propise o zaštiti podataka** prilikom pripreme plana proaktivne objave informacija.

14. Nisam siguran/sigurna šta ovaj standard znači u praksi. Kako mogu biti provjeriti šta zapravo znači?

Standardi su kreirani u skladu sa najčešćim nazivima dokumenata i informacija u javnoj upravi na nivou Vijeća ministara BiH, ali se ona mogu razlikovati među institucijama.

Ako niste sigurni šta konkretni standard u praksi znači, možete razgovarati sa kolegama koji su već prošli kroz ovaj proces. Najbolje je nedoumice rastumačiti tokom pripreme plana objave, tako da poslije ne bude zabune. Svakako se možete s vašim pitanjima **obratiti članicama i članovima međuinstitucionalne radne grupe za komunikacije u okviru Programa jačanja javnih institucija**, budući da su oni izradili standarde proaktivne transparentnosti i direktno su bili uključeni u brojne aktivnosti: od njihove provedbe u vlastitim institucijama, preko obuka o otvorenoj vlasti do obuke trenera o proaktivnoj transparentnosti. Na kraju ovog dokumenta možete pronaći njihove kontakt podatke.

15. Hoće li naša institucija postati više izložena nakon objave ovog? Hoće li nam mediji ili NVO-i početi postavljati puno pitanja?

Ovo ovisi o mnogim stvarima uključujući profil institucije koji ste prethodno izgradili u javnosti (primjerice, ako ste već izgradili odnos sa organizacijama civilnog društva ili medijima), percepciju važnosti koju vaša institucija ima u javnosti i, naravno, ovisi i o samoj informaciji. Ako informacija nije sasvim jasna ili postoji indicija na određene probleme u radu, mediji i OCD bi mogli reagirati na to i tražiti da pojasnite informaciju i date dodatna objašnjenja.

Kada informacije objavljujete sami bez upita medija ili organizacija civilnog društva, tada **šaljete jasnu poruku da nemate šta da krijete**. Ako ostale institucije objavljuju informacije koje vi još ne objavljujete, to može biti shvaćeno kao da nešto krijete i zapravo možete povećati izloženost svoje institucije te dobiti više upita u vezi sa tom informacijom.

Mnoge OCD u BiH su snažni zagovarači proaktivne transparentnosti i otvorenosti institucija i pozdravice svaki napor institucije ka unapređenju transparentnosti. Prema istraživanju iz 2016. četiri najtransparentnije institucije su Ured koordinatora za reformu javne uprave, Direkcija za evropske integracije, Agencija za statistiku i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i često ih u pozitivnom kontekstu pominju organizacije civilnog društva kao što su Centar za društvena istraživanja Analitika i Transparency International BiH, kao primjere transparentnosti koje često i konsultuju da iznesu vlastita iskustva tokom treninga koje civilno društvo organizuje. Kada je Ured koordinatora objavio plate uposlenih na webu, medijska reakcija je bila nevelika ali pozitivna.

16. Hoćemo li imati više posjetitelja na webu nakon što objavimo ovo?

Uglavnom ne. Ukoliko samo budete objavljivali informacije bez da ih promovirate, imaćete uobičajeni broj posjeta na sajtu.

Da biste privukli više korisnika informacije koju ste objavili, trebaćete koristiti postojeće kanale komunikacije da biste ih promovirali. Na sljedeće načine možete promovirati proaktivnu objavu informacija:

ŠTAMPANE PUBLIKACIJE

Ukoliko već štampate brošuru o nekim aspektima rada, pokušajte u nju uvrstiti i segment o informacijama i dokumentima dostupnim na web stranici institucije. Ne zaboravite da uvrstite web sajt ili QR kod sa direktnim linkom.

Ukoliko imate resurse, možete izraditi dvolisni vodič za informacije i dijeliti ga kad god imate priliku, na događajima, sastancima, konferencijama za medije, itd.

DOGAĐAJI

Ukoliko već organizujete događaj, naprimjer konferenciju, pokušajte kratko govoriti o informacijama koje ste upravo objavili na web sajtu. Ukoliko vam vrijeme dozvoljava, možete čak pokušati uvrstiti i petominutnu prezentaciju web sajta institucije.

DRUŠTVENE MREŽE

Ukoliko već koristite društvene mreže, možete pokušati kreirati mini kampanju postovima kojima ćete promovirati proaktivnu objavu informacija. Post može biti fotografija (generička, arhivska, foto dokumenta i sl; fotografije ostavljaju poseban utisak na ljude) sa malo teksta kao u donjem primjeru i linkom na informaciju na webu. Primjer:

"Jeste li se ikada pitali kako radimo skupa? Pogledajte organigram naše institucije!"

"Ovdje možete pronaći kalendar događaja koje organizuje naša institucija "

"Naša institucija učestvuje u nekoliko međunarodnih projekata pomoći. Saznajte više ovdje..."

VIDEO

Ukoliko već producirate videa, možete pripremiti kratki vodič o javno dostupnim informacijama na vašem sajtu. U tom videu možete vi ili neki vaš kolega objasniti šta je dostupno, kako to građani mogu koristiti da bi saznali više o vašoj instituciji, i na koji je način informacija dostupna.

INFOGRAFIKE

Ukoliko već pravite infografike, možete uzeti neke interesantne dijelove proaktivno objavljenih informacija i objasniti ih posredstvom infografike. One su posebno efektne ukoliko imati puno podataka ili pojašnjavate kompleksan proces.

Primjeri:

- *prikažite odvojeno neke dijelove budžeta institucije i linkujte ih na dokument budžeta na web sajtu.*
- *objasnite kompleksnost mandata i kompetencija vaše institucije, uključujući i one sa kojima saradujete.*

Ideje o promociji informacija mogu biti dio vašeg plana proaktivne objave. Razmislite o tome šta se dogodi kada objavite informaciju online. Ko su vaši tipični korisnici?

17. Ko će koristiti informacije koje objavimo? Hoće li ih razumjeti?

Potencijalno, skoro svi će biti u mogućnosti koristiti vaše informacije online. Prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije iz aprila 2018. broj internet pretplatnika u BiH je 700 578 i kontinuirano raste. Stopa internet penetracije prema istom izvoru iznosi 86,77%⁶. Poređenja radi, stopa u Njemačkoj u 2017. iznosi 90%⁷.

Čak i ljudi koji ne koriste internet (nemaju pametni telefon, pristup internet infrastrukturi, javnim bi-

⁶ <https://www.radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/rak-broj-korisnika-interneta-u-bih-stalnom-porastu/297252>
⁷ http://www.ard-zdf-onlinestudie.de/files/2017/Artikel/Kern-Ergebnisse_ARDZDF-Onlinestudie_2017.pdf

bibliotekama ili internet kafeima) su potencijalni korisnici informacija, jer drugi s njima mogu podijeliti informacije usmeno ili u štampanoj formi.

Vrijedi analizirati ko su najčešći korisnici vaših informacija i kategorizirati ih. U mnogim slučajevima, najčešći korisnici vladinih informacija u BiH su (ne nužno ovim redom):

- **građani** koji potražuju određenu uslugu (npr. novu vozačku dozvolu), traže ostvarivanje nekog prava (mnpr. pravo na žalbu) ili izvršavaju neku obavezu (npr. plaćaju kaznu)
- **državni službenici iz ostalih institucija** koji potražuju informaciju da bi napisali izvještaj, pripremili projekt ili sastanak i sl.
- **državni službenici i zvaničnici** u instituciji koji informacije koriste za interne komunikacijske potrebe ("Jesam li nešto propustio?", "Kako su moje kolege ovo uradile?", "Neko je nešto pomeno na sastanku i želim da provjerim.")
- **novinari** koji pripremaju priču i imaju tijesan rok ("Koji je tačan naziv institucije?", "Ko je za ovo nadležan?", "Ko je direktor koji je o ovome govorio na konferenciji za medije?", "Šta ovi rade?")
- **uposlenici organizacija civilnog društva** koji prave izvještaj, istražuju, pišu projekat ili pripremaju konferenciju
- **istraživački novinari** koji su tek počeli istraživati neku temu i žele nešto da otkriju
- **studenti** koji istražuju za potrebe svojih teza i kojima nije jasno ko ima koje podatke
- **aktivisti** koje zanima uzrok i šta ćete povodom nečega poduzeti ili to tek planirate
- **istraživači** međunarodnih, regionalnih i lokalnih istraživanja, rang lista i studija, koji pokušavaju uvrstiti vaše podatke u svoj dokument ili brzo stupiti s vama u kontakt telefonski ili posredstvom elektronske pošte
- **angažovani** na projektima tehničke pomoći i u donatorskim organizacijama koji gledaju šta ste prethodno uradili ili šta trenutno radite u projektu kojeg oni podržavaju
- **konsultanti** koje unajmljuju donatori (npr. Evropska komisija) i koji sjede u Briselu istražujući na koji način mogu razviti preporuke za određeni napredak.

U redu je pretpostaviti da većina ljudi neće shvatiti vaše informacije 100%. Ovo je rezultat činjenice da je mnogo informacija napisano administrativnim jezikom, koji ostalima nije lako razumljiv. Dokumenti, takođe, često slijede unaprijed definisanu strukturu koja se traži u javnoj upravi, a koja može biti neintuitivna prosječnom čitaocu. Ovo vrijedi ne samo za ljude nižeg stepena obrazovanja, već i za visokoobrazovane kojima tema ili žargon nisu bliski.

18. Koje su to institucionalne i lične koristi od toga što smo proaktivni i transparentni?

- Unaprijedeno razumijevanje javnosti o tome šta radite i kako javna tijela funkcionišu.
- Ukoliko ste uspješni na polju proaktivne transparentnosti, možete dobiti priznanje za svoj trud od kolega, ostalih vladinih institucija, donatora, čak i medija i civilnog društva.
- Dugoročno, vraćate povjerenje javnosti u rad institucija.

19. Koje su to šire i općedruštvene koristi proaktivne objave informacija i transparentnosti?

- Službenici iz ostalih institucija često koriste proaktivno objavljene podatke, tako da organiziranjem informacija i njihovom online objavom, doprinosite povećanju efikasnosti čitave javne uprave.

- Akademska zajednica i istraživači će biti u mogućnosti da jednostavnije pristupe vašim podacima, pa ćete im tako pomoći u radu.
- Aktivniji i angažiraniji građani (u organizacijama civilnog društva, ali i šire) što su bolje informirani o vašem radu, više mogu doprinijeti i učestvovati. To vodi do boljeg procesa donošenja odluka i može rezultirati velikom javnom podrškom poslu kojim se institucija bavi.

20. Kako će se mjeriti provedba standarda proaktivne transparentnosti?

U proteklom razdoblju mjerenjem transparentnosti vlasti i organa javne uprave bavile su se skoro isključivo organizacije civilnog društva. U toku 2016. godine njemački je GlZ po nalogu Vlade SRNjemačke zajedno s Evropskom komisijom podržao provedbu sveobuhvatnog istraživanja o proaktivnoj transparentnosti u BiH. Istraživanje je proveo Centar za društvena istraživanja Analitika a rezultati su javno predstavljeni.

Međutim, namjera inicijative za proaktivnom transparentnosti u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH od njenog samog početka bila je da se pronade održivo rješenje kako bi institucije same mogle procjenjivati svoj napredak.

Vijeće ministara BiH je usvojilo 3. decembra 2018. Politiku proaktivne transparentnosti, tj. informaciju Ureda koordinatora za reformu javne uprave u BiH kojom je jednim od četiriju zaključaka predviđeno da institucije Uredu same dostavljaju informacije o provedbi standarda i to na polugodišnjoj osnovi.

Stoga je međuinstitucionalna radna grupa za komunikacije u okviru Programa jačanja javnih institucija izradila tzv. alatku za samoprocjenu, tj. upitnik koji sadrži svih 38 standarda proaktivne transparentnosti te javnim institucijama omogućuje da na jednostavan i lak način prate svoj napredak i dostavljaju informacije o njemu Uredu koordinatora za reformu javne uprave. U drugoj polovini decembra 2018. i početkom januara 2019. godine ova alatka za samoprocjenu će biti pilotirana kako bi se prikupile važne povratne informacije o njezinoj funkcionalnosti te kako bi se posljedično unaprijedila prije sveobuhvatnijeg istraživanja.

Ilustracija 2 - Snimka ekrana upitnika o provedbi standarda proaktivne transparentnosti

Standardi proaktivne transparentnosti

Imate pravo da znate!

Upitnik

Standardi proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH

Imate pravo da znate!

1 Osnovni i kontakt podaci

* Naziv institucije Web adresa institucije

* Ime i prezime osobe koja je dala podatke * E-mail osobe koja je dala podatke Kontakt telefon osobe koja je dala podatke

Poštovana/Poštovani,

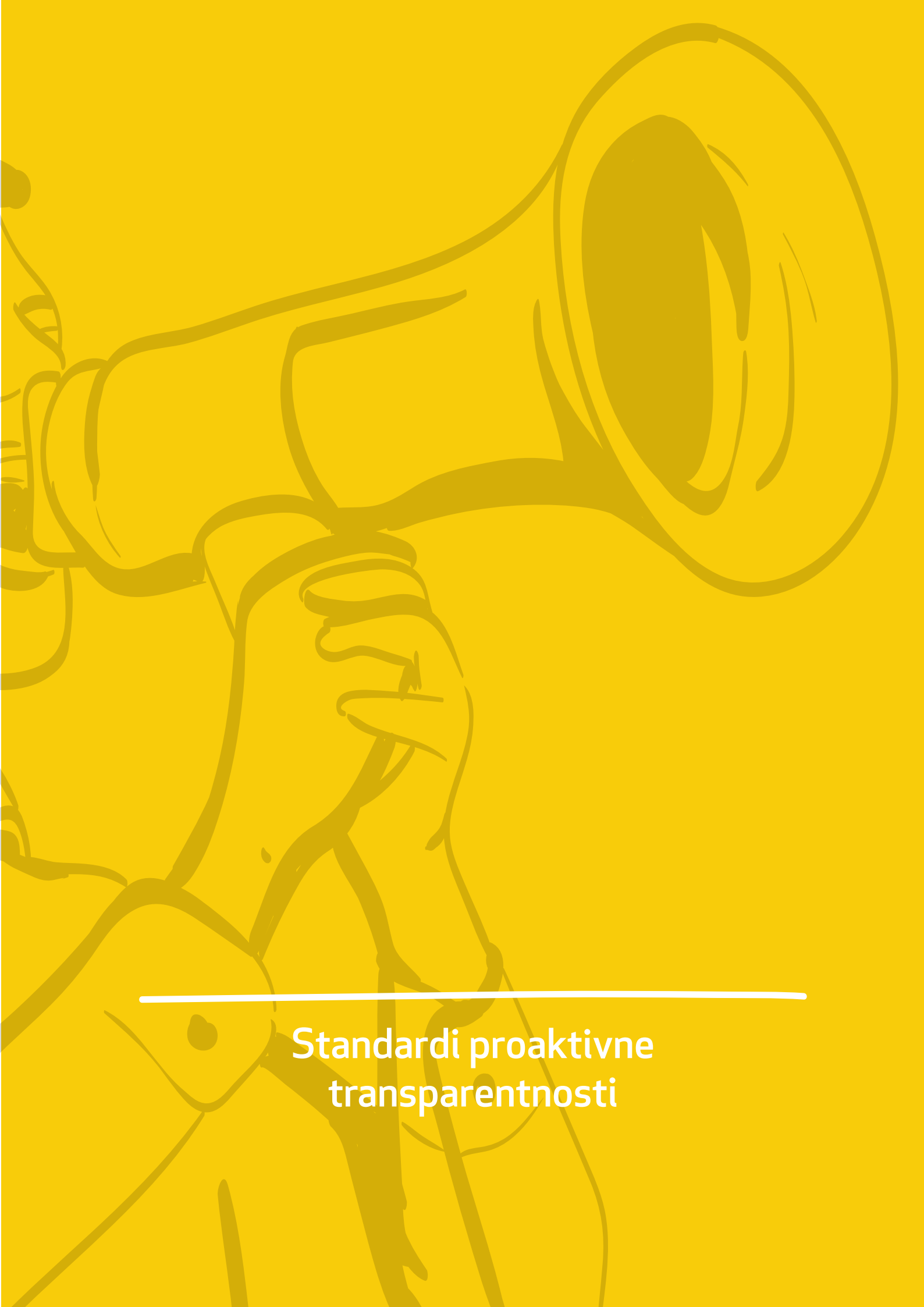
pred Vama se nalazi upitnik koji je izrađen u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH, a koji sadrži 38 standarda proaktivne transparentnosti. Politiku i standarde proaktivne transparentnosti u javnoj upravi na svojoj 160. sjednici usvojilo je Vijeće ministara BiH. Prije provedbe sveobuhvatnijih istraživanja u provedbi standarda putem ovog upitnika želimo institucijama koje se prepoznate kao vodeće u prethodno objavljenim istraživanjima pružiti priliku da testiraju ovaj upitnik te na taj način i same procijene vlastitu nivo ispunjenja ovih 38 standarda.

Nadalje, budući da Strateški okvir za reformu javne uprave u BiH 2018-2022. već predviđa djelovanje u oblasti proaktivne transparentnosti može se pretpostaviti da će istraživanja i mjerenje biti i sastavni dio monitoringa napretka reforme.

Bitno je napomenuti da civilno društvo u BiH, u regiji Zapadnog Balkana kao i globalno nezavisno mjeri transparentnost institucija po vlastitim metodologijama. Neki od takvih istraživanja su Balkan Barometer, koji provodi Regionalno vijeće za suradnju (RCC), a koje se zasniva na istraživanju javnog mnijenja po brojnim indikatorima. Jedna od indikatora za mjerenje javnoj mnijenja jeste i transparentnost, odnosno, vrijeme potrebno za dobivanje informacija od javnog sektora.

Članice i članovi međuinstitucionalne radne grupe za komunikacije u okviru Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini

ime i prezime	organizacija	funkcija	kontakt
<i>Lana Babić</i>	Direkcija za evropske integracije www.dei.gov.ba	šefica Odsjeka za komunikacije u oblasti evropskih integracija	lana.babic@dei.gov.ba
<i>Mubera Begić</i>	Ured koordinatora za reformu javne uprave www.parco.gov.ba	stručna savjetnica za reformu javne uprave	mubera.begic@parco.gov.ba
<i>Ivona Bulić</i>	Agencija za statistiku BiH www.bhas.gov.ba	šefica Odsjeka za odnose s javnošću i korisnicima, biblioteka	ivona.bulic@bhas.gov.ba
<i>Vedrana Faladžić</i>	Ured koordinatora za reformu javne uprave www.parco.gov.ba	viša stručna saradnica za odnose s javnošću	vedrana.faladzic@parco.gov.ba
<i>Martina Trogrlić</i>	Direkcija za evropske integracije www.dei.gov.ba	glasnogovornica	martina.trogrlic@dei.gov.ba
<i>Alen Mrgud</i>	Agencija za statistiku BiH www.bhas.gov.ba	šef Odsjeka za uredništvo i publikovanje	alen.mrgud@bhas.gov.ba
<i>Slavica Škoro</i>	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH www.heg.gov.ba	stručna savjetnica za odnose s javnošću	slavica.skoro@heg.gov.ba
<i>Elvis Mujanović</i>	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) www.giz.de	savjetnik	elvis.mujanovic@giz.de

**Standardi proaktivne
transparentnosti**

FINANSIJSKE INFORMACIJE			
R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBJASNOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
1	Budžet – Izvod iz Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH i međunarodnih obaveza BiH	Izvadak iz Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za narednu godinu koji je usvojila Parlamentarna skupština BiH i koji je objavljen u Službenom glasniku BiH. Prikaz budžeta institucije.	https://bit.ly/2HwrPOC
2.	Budžet u formatu zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava	Zahtjev koji je pripremio organ uprave i uputio MFT BiH, na osnovu dostavljene instrukcije sa uputama za pripremu zahtjeva za dodjelu sredstava iz budžeta MFT BiH i kojim organ uprave traži dodjelu sredstava po pojedinačnim pozicijama za narednu finansijsku godinu.	https://bit.ly/2CpplWT
3.	Budžet analitički (Operativni plan/odobreni budžet)	Nakon odobrenja Budžeta institucija BiH i objavljivanja u Službenom glasniku, institucije su dužne dostaviti Operativan budžet za tekuću godinu. Ovaj Operativni budžet, u excel formatu, dostavlja se MFT BiH. Operativni budžet predstavlja set analitičkih i sintetičkih prikaza.	https://bit.ly/2YaJkIx
4.	Izveštaj o izvršenju budžeta (analitički)	Dokument sadrži prikaz ukupnih zbirnih podataka po analitičkim i sintetičkim ekonomskim kategorijama. Izveštaj sadrži prikaz potrošnje po svakoj (korištenoj) stavki kontnog plana u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji BiH, odnosno podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona (Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH, Pravilnik o finansijskom izvještavanju institucija BiH).	https://bit.ly/2JpT9jy
5.	Izveštaj o izvršenju budžeta/ Aneks revizorskog izvještaja	Prilog izvještaju Ureda za reviziju institucija BiH sačinjen nakon izvršene finansijske revizije, u skladu sa članom 13. Zakona o reviziji institucija BiH. Tabela prikaz rashoda institucije.	

6.	<p>Ukupna izdvajanja za imenovana lica, rukovodeće državne službenike, državne službenike i zaposlenike prema pozicijama</p>	<p>Prikaz po svakom pojedinačnom službeniku, namješteniku, odnosno imenovanoj osobi u organu uprave, ostvarena u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u institucijama BiH, koja uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovnu plaću za poziciju na kojoj se ta osoba nalazi • topli obrok regres • naknadu za prevoz obračunatu u skladu sa Odlukom o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz sa posla u institucijama BiH • naknadu za odvojeni život i troškove smještaja obračunatu u skladu sa Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje • druge naknade koje zaposlenik ostvaruje na osnovu propisa BiH, a nisu predviđeni za objavu drugim standardima <p>Prikaz može biti urađen po imenima i prezimenima ili po poziciji.</p>	<p>https://bit.ly/2Hx2ZhQ</p>
7.	Revizorski izvještaji	<p>Revizorski izvještaj, sačinjen u skladu sa Zakonom o reviziji institucija BiH, nakon pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa institucija kod kojih se obavlja revizija, s ciljem procjene da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta, a koje je sačinio Ured za reviziju institucija BiH.</p>	<p>https://bit.ly/2OhXKmr</p>

INFORMACIJE O JAVNIM NABAVKAMA

R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
8.	Plan javnih nabavki	<p>Lista nabavki koje u jednoj kalendarskoj godini namjerava provesti organ uprave, pripremljen u skladu sa obrascem Agencije za javne nabavke, koji sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predmet nabavke • procijenjenu vrijednost • vrstu postupka kojim će nabavka biti provedena • okvirne datume pokretanja i zaključena postupka (potpisivanja ugovora) • izvor finansiranja, potpisan od ovlaštene osobe organa uprave, bez obzira na vrijednost nabavke. 	<p>https://bit.ly/2UHigH6</p>

9.	Pozivi za javnu nabavku	Informacija o pozivu koji organ javne uprave upućuje za dostavu zahtjeva za učešće, odnosno ponuda zainteresiranim u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH. Sadržaj je uvjetovan vrstom postupka javnih nabavki koja se provodi.	https://bit.ly/2CpwwlT
10.	Odluka o izboru ponuđača/ poništenju postupka, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	<p>Odluke koje donosi ugovorni organ u roku određenom u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude, odnosno najkasnije sedam dana od dana isteka važenja ponude, u kojoj navodi kojeg je od ponuđača izabrao u postupku javne nabavke i koja sadrži u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podatke o ugovornom organu • broj i datum donošenja odluke • podatke o javnom oglašavanju • vrstu postupka nabavke • broj zaprimljenih ponuda • naziv i podatke o izabranom ponuđaču • detaljno obrazložene razloge za izbor • pouka o pravnom lijeku. 	https://bit.ly/2HtDhKY
11.	Odluka o izboru ponuđača/ poništenju postupka, uključujući za ugovore male vrijednosti	Dokumenti u formatu opisanom u prethodnom standardu, s tim da uključuje i odluke o izboru ponuđača za ugovore male vrijednosti.	https://bit.ly/2HtDhKY
12	Izveštaj o realizaciji ugovora (lista osnovnih elemenata)	<p>Izveštaj kojim ugovarač dokazuje da je ispunio aktivnosti predviđene ugovorom sklopljenim nakon provedene procedure javnih nabavki, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, koji sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opis provedenih aktivnosti u periodu na koji se izveštaj odnosi • podatke o utrošenom novcu sa dokazima koji potvrđuju način utroška novca • planove za naredni izvještajni period, ukoliko se radi o periodičnim izvještajima, a koje odobrava ugovorni organ – organ uprave. 	https://bit.ly/2TNUYvh

13	Izveštaj o realizaciji ugovora (lista osnovnih elemenata)	Izveštaj kojim ugovarač dokazuje da je ispunio aktivnosti predviđene ugovorom sklopljenim nakon provedene procedure javnih nabavki, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, koji sadrži: <ul style="list-style-type: none"> • opis provedenih aktivnosti u periodu na koji se izveštaj odnosi • podatke o utrošenom novcu sa dokazima koji potvrđuju način utroška novca • planove za naredni izveštajni period, ukoliko se radi o periodičnim izveštajima, a koje odobrava ugovorni organ – organ uprave. 	https://bit.ly/2TNUYvh
14	Tenderska dokumentacija nakon provedenog postupka	Tenderska dokumentacija u smislu Zakona o javnim nabavkama BiH, koja sadrži minimum jasnih i odgovarajućih informacija u odnosu na izabrani postupak dodjele ugovora, a objavljuje je ili kandidatima/ponuđačima predstavlja ugovorni organ. Ova dokumentacija uključuje: <ul style="list-style-type: none"> • obavještenje o nabavci • poziv za dostavu zahtjeva za učešće/ponuda (početnih i konačnih) • tehničke specifikacije • kriterije za kvalifikaciju i izbor najpovoljnije ponude • nacrt ili osnovne elemente ugovora • druge relevantne dokumente i objašnjenja. 	https://bit.ly/2FnCoTf
15	Zaključeni ugovori uz zaštitu povjerljivih informacija	Ugovor o javnoj nabavi je ugovor s finansijskim interesom koji se zaključuje u pisanom obliku između jednog ili više dobavljača i jednog ili više ugovornih tijela i ima za cilj nabavu roba, usluga ili izvođenja radova u značenju Zakona o javnim nabavkama BiH.	https://bit.ly/2Y8oE4I

SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA

R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
16	Index registar	Dokument/Registar o vrstama informacija koje se nalaze pod kontrolom javnog organa.	https://bit.ly/2HrROa9

17	Vodič za pristup informacijama	Dokument koji sadrži i na jednostavan način pojašnjava informacije potrebne za obraćanje javnom organu, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama i njegovom službeniku za informiranje, bitne elemente postupka podnošenja zahtjeva, zajedno sa uzorkom zahtjeva u pisanoj formi, informacije o kategorijama izuzetaka, postupku pristupa informacijama, troškovima umnožavanja, pristupu pravnom lijeku, i svim bitnim rokovima iz Zakona.	https://bit.ly/2TjCMEt
18	Zahtjev za pristup info	Uzorak/obrazac zahtjeva za pristup informacijama u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, koji sadrži: <ul style="list-style-type: none"> • polja za lične podatke podnosioca zahtjeva (ime, prezime, adresa i broj telefona) • podatke institucije kojoj se zahtjev podnosi (naziv i adresa) • polje za opis sadržaja i prirode informacija koje se traže u skladu sa Zakonom • mjesto za datum podnošenja zahtjeva i potpis podnosioca zahtjeva. 	https://bit.ly/2YalFYz
19	Odgovori po zahtjevima, uz zaštitu povjerljivih informacija	Rješenje koje je javni organ izdao u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH, a na kojem su crnom bojom prekriveni lični podaci podnosioca zahtjeva.	https://bit.ly/2umGFhX

JAVNE KONSULTACIJE			
R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
20	Dokumenti za javne konsultacije	Dokumenti za koje je institucija u obavezi konsultovati javnost	https://bit.ly/2HwoL56
21	Izjava o obavljenim konsultacijama koja sadrži sažetak komentara i izvještaj o njihovom prihvatanju ili odbijanju	Pisani podnesak kojim organ uprave: <ul style="list-style-type: none"> • izjavljuje da su ispunjene minimalne obaveze u pogledu konsultacija u skladu sa Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa BiH • izjavljuje da li nacrt ili prijedlog propisa ili drugog akta ima značajnog uticaja na javnost ili ne • obrazlaže zaključak, odluku o obliku dodatnih konsultacija i opisuje dodatne konsultacije koje je institucija izvršila • prilaže izvještaj o provedenim konsultacijama. 	https://bit.ly/2OeVBle

STRATEŠKE INFORMACIJE			
R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
22	Strateški dokumenti institucije	Politike, strategije i akcioni planovi čija je svrha ostvarivanje određenih, jasno definisanih, dugoročnih ciljeva kojima organ uprave ispunjava svoje nadležnosti, odnosno funkcije u skladu sa opredjeljenjima i ciljevima Vijeća ministara BiH.	https://bit.ly/2FfsiX https://bit.ly/2uimcLj
23	Srednjoročni plan rada	Plan rada za period od tri godine, pripremljen u skladu sa Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH.	https://bit.ly/2TXm95Z

OPERATIVNE INFORMACIJE			
R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
24	Izvjestaj o radu	Izvjestaj pripremljen u smislu izvještaja propisanog Odlukom o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama BiH.	https://bit.ly/2Hvam9t
25	Godišnji program rada	Program rada za period od jedne godine pripremljen u skladu sa Odlukom o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama BiH.	https://bit.ly/2Wa0plI
26	Konkursi, oglasi i njihova arhiva	Natječaj za radna mjesta obavljani u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH, te druge pisane oblike koji sadrže činjenice, informacije i poruke o upražnjenim radnim mjestima, poslovima za koje se traže izvršioци, bez obzira da li je poziv upućen pojedincima ili pravnim licima, a koji se finansiraju iz budžeta Bosne i Hercegovine.	https://bit.ly/2Fn2Smo
27	Kalendar događaja	Prikaz ključnih događaja koje organizuje organ javne uprave, a koji su značajni za taj organ ili javnost, organiziran po datumu, mjesecu i kalendarskoj godini.	

28	Lista aktualnih i realiziranih projekata tehničke saradnje	Popis projekata finansiranih iz fondova Europske unije i drugih međunarodnih ili fondova pojedinačnih zemalja, kroz koje je pružena podrška razvoju organa uprave, odnosno izvršavanju njegovih funkcija, a koja sadrži naziv projekta, period trajanja, ukupnu vrijednost projekta, finansijera i ciljeve koji trebaju biti (za tekuće projekte) ili koji će biti ostvareni kroz taj projekat.	https://bit.ly/2uiB8cz
----	--	---	---

ORGANIZACIJSKE INFORMACIJE

R.B.	NAZIV STANDARDA	OPIS I OBRAZLOŽENJE STANDARDA	PRIMJER ISPUNJENJA
29	Pitanja i odgovori na učestale upite	Najčešća pitanja koja su upućena organu uprave, a na bazi prethodno provedene trogodišnje analize, kao i odgovori javnog organa na ova pitanja, napisani jednostavnim i razumljivim jezikom.	https://bit.ly/20izqsp
30	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (sa izmjenama)	<p>Akt koji sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrste organizacionih jedinica i njihove nadležnosti • rukovođenje organom uprave i organizacionim jedinicama • ovlaštenja u rukovođenju i odgovornost za obavljanje poslova • sistematizaciju radnih mjesta - obuhvata naziv i raspored poslova po organizacionim jedinicama, s opisom poslova za svako radno mjesto službenika i zaposlenika s potrebnim uvjetima u pogledu stručne spreme i drugim uvjetima za rad na određenim poslovima • druga pitanja internog funkcioniranja organa uprave. 	https://bit.ly/20gixHh
31	Zakoni i odluke o osnivanju	Zakon, odluka ili drugi pravni akti koje su usvojili Parlamentarna skupština BiH i/ili Vijeće ministara BiH, a kojom je osnovana institucija i kojom su propisane njene ovlasti, kao i svi drugi pravni akti kojima su organu uprave dodijeljene funkcije i za čiju je provedbu organ uprave zadužen.	https://bit.ly/2JtCX06

32	Lista nadležnosti institucije	Popis nadležnosti/funkcija organa uprave dodijeljen organu uprave na temelju zakona i drugih akata koje je donijela Parlamentarna skupština BiH i Vijeće ministara BiH i citiran iz tih zakona, odnosno akata.	https://bit.ly/2OeHrXG
33	Organigram	Slikovni prikaz organizacije organa uprave, odnosno organizacioni dijagram koji prikazuje strukturu organa uprave kroz prikaz unutrašnjih organizacionih jedinica, njihove međusobne odnose i hijerarhiju, kao i poziciju zaposlenih unutar tog organa uprave po organizacionim jedinicama.	https://bit.ly/2JnPUZP
34	Kontakti zaposlenih	Kontakti zaposlenih su broj telefona i/ili adresa elektronske pošte kojim građani mogu kontaktirati zaposlene u organu javne uprave.	https://bit.ly/2Fej2NO
35	Biografije rukovodstva	Biografija je kratki opis radnog iskustva, kvalifikacija i stečenih vještina rukovodioca organa uprave koje su relevantne za funkciju na koju je imenovan, a koji mogu sadržavati: <ul style="list-style-type: none"> • opis poslova koje je ta osoba obavljala u prethodnom periodu • imena institucija/preduzeća u kojima su ti poslovi obavljani • podatke o zavišenom obrazovanju, sa nazivima obrazovnih ustanova i stečenim titulama • kontakt podatke • druge podatke koje rukovodilac organa želi objaviti. 	https://bit.ly/2EcYDeZ
36	Akcijski plan za borbu protiv korupcije	Plan koji su skladu sa Smjernicama za izradu planova za borbu protiv korupcije u institucijama BiH sačinjava organ uprave, a koji sadrži standardizirane i specifične aktivnosti za implementaciju Akcionog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije BiH.	https://bit.ly/20dDnHf
37	Plan integriteta	Plan integriteta je interni antikorupcioni dokument nastao kao rezultat samoprocjene izloženosti institucije rizicima za nastajanje korupcije, koruptivnog dejstva kao i drugih oblika nepravilnosti te neetičkog i neprofesionalnog ponašanja kojim se predviđaju mjere i aktivnosti pravne i praktične prirode u cilju prevencije i otklanjanja nepravilnosti uzrokovanih svim pojavnim oblicima korupcije i neetičkog ponašanja, a koji javni organ priprema u skladu sa Pravilima za izradu planova integriteta.	https://bit.ly/2CEgpVd
38	Etički kodeks	Etički kodeks je kodeks koji donosi Vijeće ministara BiH u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH, kojim se uređuju pravila i principi dobrog ponašanja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine u obavljanju državne službe, zasnovana na Ustavu, ratificiranim i objavljenim međunarodnim ugovorima, zakonima i drugim propisima u Bosni i Hercegovini.	https://bit.ly/2UJGnMo

Promo materijali

Imate pravo znati kako...

Imate pravo znati kako se provodi reforma javne uprave u BiH

Reformama do dobrog upravljanja

Reforma javne uprave je jedan od preduslova za uspješnu integraciju naše zemlje u Evropsku uniju. Kroz implementaciju strateških dokumenata kao što su **Strategija reforme javne uprave** Akcioni plan 1, a kasnije i **Revidirani akcioni plan** nastoji se, između ostalog, omogućiti efikasna provedba zakona i stvoriti transparentna, građanima orijentirana, racionalna, profesionalna, djelotvorna i učinkovita javna uprava. Takva javna uprava sastavni je dio efikasnog poslovnog okruženja. Reforma javne uprave je veliki izazov za BiH, jer Vijeće ministara BiH, Vlade Federacije BiH, Republike Srpske i Distrikta Brčko na osnovu jedinstvenog dokumenta - Strategije reforme javne uprave u BiH - istovremeno provode reformu na četiri upravna nivoa. Usvajanjem Strategije otpočelo je reformisanje različitih i komplikovano uređenih sistema javne uprave u BiH, po istim kriterijima i principima, sa ciljem harmonizacije rada svih uprava.

Kako bi nadležne institucije u cijeloj zemlji ispunile svoje obaveze utvrđene Strategijom, reformski proces potiče, prati i koordinira **Ured koordinatora za reformu javne uprave**.

Ciljevi reforme

Transparentnost i otvorenost uprave samo su neki od ciljeva reforme javne uprave u BiH. **Otvorenost izlaže rad javne uprave nadzoru i kritici izvana, dok transparentnost označava da rad javne uprave treba svima biti vidan i razumljiv.** Transparentnost se smatra preduslovom za odgovornost javne vlasti, njenu demokratsku legitimnost te u konačnici efikasnost u rješavanju javnih problema: ona je srž dobrog upravljanja. U dobroj upravi građani su informisani, razumiju svoja prava i obaveze, uključeni su u proces donošenja odluka, a vlade su odgovornije na način da bolje ispunjavaju potrebe građana. U tom kontekstu, građani imaju pravo znati kako se u njihovo ime i za njihov račun odlučuje i kakve su posljedice tih odluka.

Ciljevi i mjere Revidiranog akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave se kroz različite reformske oblasti u određenoj mjeri i na indirektnan način dotiču transparentnosti. Reformska oblast **Institucionalna komunikacija** direktno se fokusira i ukazuje na potrebu povećanja nivoa transparentnosti u radu institucija na četiri spomenuta upravna nivoa. Reformske mjere u ovoj oblasti odnose se na to da će institucije redovno izvještavati i ispunjavati obaveze i odgovornosti u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, sve institucije imati barem jednu osobu za odnose s javnošću, sadržaj web-stranica biti poboljšani sa ciljem bolje informisanosti javnosti o radu i aktivnostima vlada, ali i da će biti unaprijeđena saradnja i komunikacija sa civilnim društvom kroz uključivanje u projekte, kampanje vlada i druge aktivnosti. Kampanje vlada i druge aktivnosti. Redovno izvještavanje i ispunjavanje obaveza i odgovornosti institucija u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama također je jedna od reformskih mjera. Ispunjavanje ciljeva i mjera i iz drugih reformskih oblasti, poput Strateškog planiranja, koordinacije i izrade politika, Upravljanje ljudskim potencijalima, E-uprave, Upravni postupci i upravne

usluge Javnih finansija te Upravljanja ljudskim potencijalima doprinose povećanju nivoa transparentnosti i to kroz provođenje konsultacija sa zainteresiranom javnošću prilikom donošenja zakona, uspostavljanje okvira kompetencija prilikom zapošljavanja u javnoj upravi, transparentniju potrošnju javnih sredstava...

Reforme su i naš izbor

Paralelno sa koordiniranjem i praćenjem ispunjenja reformskih mjera Ured je od 2011. godine partner njemačkom GIZ-u u provedbi Sporazuma o implementaciji Programa jačanja javnih institucija. Kroz drugu fazu Programa Ured koordinatora, Direkcija za evropske integracije, Agencija za statistiku BiH i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta učestvuju u radu Grupe za komunikacije i upravljanje znanjem. Strateško pozicioniranje komunikacija unutar javnih institucija, unaprijeđenje profesije, izgradnja kapaciteta, promjena pristupa komunikacijama (od pukog informisanja do dvosmjerne komunikacije sa građanima) predstavljaju glavnu osnovu rada grupe.

Pored toga što potičemo druge institucije na provođenje reformskih mjera i sami kontinuirano radimo na unaprijeđenju vlastite transparentnosti i otvorenosti. Tokom protekle četiri godine više od 50 predstavnika medija i nevladinog sektora učestvovalo je na radionicama koje smo organizirali u saradnji sa GIZ-om a sa ciljem veće informisanosti i uključenosti u proces reforme javne uprave. Od 2008. godine Ured koordinatora učestvuje i u akciji „Volontiraj – kreditiraj“. Ured saraduje i sa akademskom zajednicom.

Zvanična web stranica www.parco.gov.ba, koja se ažurira svakodnevno, na jednom mjestu nudi sve informacije o radu Ureda kao i svim dešavanjima u oblasti reforme javne uprave u BiH i regionu. Javnosti su dostupni svi naši strateški dokumenti, izvještaji o radu i praćenju reforme, izvještaji o provedenom monitoringu projekata koji se finansiraju iz Fonda za reformu javne uprave, kontakti zaposlenih, organigram institucije, plan integriteta, obrazac za prijavu nepravilnosti/korupcije u instituciji, vodič za pristup informacijama, indeks registar informacija te obrazac zahtjeva za pristup informacijama. Ured je na sve zahtjeve po Zakonu o slobodi pristupa informacijama odgovorio u skladu sa Zakonom te do 1. septembra 2015. niti jedan podnosilac zahtjeva se nije žalio na rješenje Ureda koordinatora.

Prva smo domaća institucija kojoj su donatori povjerali novac na upravljanje i to kroz postojeći Fond za reformu javne uprave. U domaćinskom trošenju donatorskog ali i novca poreskih obveznika govore i izvještaji Ureda za reviziju institucija BiH dje se pozitivnim ocjenjuje sveukupno poslovanje naše institucije. Namjera nam je da transparentnost i otvorenost budu na vrhu liste naših prioriteta i u budućnosti. Želimo biti još bolji u ovom pogledu te ćemo zato nastaviti graditi instituciju po evropskih načelima, a u saradnji sa svim relevantnim partnerima u reformskom procesu poticati ćemo institucije uprave da rade po evropskim standardima. Namjeravamo da i u narednom periodu unaprijedimo upravne sisteme u BiH, a sa posebnim naglaskom na proaktivnu transparentnost institucija.

KONTAKT:

NAZOVITE NAS

Tel: +387 (0) 33 565 763; Fax: +387 (0) 33 565 763

ADRESA: Vrazova 9, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

PIŠITE NAM: parco.ofce@parco.gov.ba

www.parco.gov.ba

Ured koordinatora za reformu javne uprave
Канцеларија координатора за реформу јавне управе
Public Administration Reform Coordinator's Office

Imate pravo znati kako se odvija proces evropskih integracija u BiH

Prije više od stotinu godina sudija Vrhovnog suda SAD-a Louis Brandeis pozvao je na transparentnost u obavljanju javnih poslova. „Kada bi danje svjetlo“, govorio je metaforički, „obasjavalo ljudske postupke, ono bi ih očistilo, jer je sunce najbolji dezinficijens“. Mnogi su tada vjerovali da značajan broj javnih službenika, pod protekcijom, obavlja posao koji podrazumijeva vrlo malo rada. Kako bi javnosti izložili takve slučajeve, Brandeis i grupa reformatora podržali su javnu objavu plata službenika, kao i ostalih troškova gradskih uprava. Tako je počelo...

Stoljeće kasnije, zahtjevi za transparentnošću u javnim upravama širom svijeta su glasnjivi, obimniji, i, za digitalnu eru sasvim očekivano, odnose se na informacije obučene u online ruho. No, principi su ostali nepromijenjeni. Sa ma koliko definicija transparentnosti raspolagali i sa kojih god aspekata ih tumačili, univerzalno načelo glasi: **Rad uprave je javan, a javno je ono što je objavljeno.**

Transparentan rad Direkcije

Tim se načelom rukovodi i Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH. Osim što je opredjeljena da što više onoga što nastane kao produkt njenog rada bude dostupno najširoj javnosti posredstvom internetske stranice, društvenih mreža, štampanih publikacija i u direktnoj komunikaciji s javnostima, Direkcija je snažno opredjeljena za transparentnost samog procesa integriranja. Na to i upućuju i obavezuju rezultati istraživanja javnog mnjenja koji već osam godina pokazuju da **75-80% bh. građana podržava ulazak u EU**. To je najveći nivo podrške procesu u regionu čije je održavanje dodatni izazov imajući u vidu nepisano pravilo iz svih dosadašnjih proširenja EU da podrška javnosti ovom procesu opada kako se on približava cilju. O transparentnosti u tom kontekstu je, stoga, izlišno govoriti. Ona se u Direkciji podrazumjeva.

Na internetskim stranicama Direkcije objavljeni su podaci o budžetu naše institucije, njegovom izvršenju, programske zadatke, revizorski i izvještaji o radu, plan javnih nabavki, osnivački akt, kontakti svih zaposlenih, brojni pravilnici te strateški dokumenti koji služe da najširoj javnosti približe ono čime se Direkcija bavi a to je:

- koordinacija aktivnosti institucija u BiH u procesu integriranja u EU, priprema izvještaja, analiza i informacija (Direkcija koordinira aktivnosti institucija nadležnih za ispunjavanje kriterija za članstvo u EU);
- priprema mišljenja o usklađenosti propisa čiji su predlagači institucije na državnom nivou sa pravnim nasljeđem EU – acquisem (Direkcija procjenjuje nivo usklađenosti, ali propise pripremaju nadležne institucije);
- koordinacija pretprijetne pomoći EU (Direkcija koordinira potrebe za pretprijetnom pomoći, ali ne dodjeljuje novac EU)

- koordinacija prevođenja pravne stečevine EU i razvoj terminologije u procesu prevođenja (Direkcija primarno ne prevodi *acquis*, već brine o dosljednoj primjeni termina s ciljem osiguranja pravne sigurnosti);
- promocija procesa intergisanja i obuka državnih službenika i ostalih ciljanih grupa o procesu (Direkcija organizuje i provodi obuke, informativne i promotivne kampanje).

Naša komunikacija i naši projekti

Posebno smo ponosni na prisustvo na društvenim mrežama Facebook i Twitter te YouTube kanalu. Tako, između ostalog, osiguravamo proaktivnu transparentnost i komunikaciju s najširojom javnošću o tome šta integracija u EU podrazumijeva i kako Direkcija tome doprinosi. Već 12 godina širokim spektrom aktivnosti širom BiH obilježavamo Dan i sedmicu Evrope, učestvujemo i u projektu „Volontiraj - kreditiraj“ a samo 2014. organizovali smo **78** obuka o procesu integriranja, dali **170** informacija, izjava, saopćenja i najava za medije, proizveli **6** brošura o različitim temama u vezi sa integracijom u EU, organizovali **15** javnih skupova na kojima smo široj javnosti (službenici na lokalnom nivou, akademska zajednica, najmlađi i opća javnost) približili obaveze BiH u procesu integracije, napisali **11** informativno-akademskih članaka i analiza o tome šta članstvo u EU podrazumijeva i objavili desetine vijesti. Možda i niste znali da na web stranici nudimo online module obuke o procesu integriranja, naučno-stručni časopis *Sui generis*, dvije dragocjene baze podataka, kao i to da smo **jedina institucija uprave u BiH koja je organizovala Social Media Day**, odnosno, dan društvenih medija za članove online zajednice.

I pored svega smo svjesni da moramo više i bolje. Do kraja 2016. na web-stranici planiramo objavu svih informacija Direkcije koje Vijeće ministara BiH usvoji, e-brošuru o korištenju pretprijetne pomoći EU u novom budžetskom ciklusu EU, šesti broj časopisa za djecu *Europalčić*, 19. broj biltena *Europuls*, rješenja po zahtjevima o slobodnom pristupu informacijama i desetine vijesti, infografika, objava na društvenim mrežama i susreta s ciljanim javnostima. Pratite nas i provjeravajte naše opredjeljenje da služimo javnosti.

Zašto? Zato jer trošimo javni novac, jer je vaše pravo da znate, jer transparentnost shvatamo kao načelo rada, a ne obavezu, jer želimo približiti građanima ono što je najviše strateško opredjeljenje BiH i zato jer je „sunce najbolji dezinficijens“.

KONTAKT:

NAZOVITE NAS

Tel.: +387 33 255 044

ADRESA: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, BiH

PIŠITE NAM: info@dei.gov.ba

www.dei.gov.ba

Direkcija za evropske/europske integracije
Дирекција за европске интеграције

Imate pravo znati kako funkcionira statistički sistem u BiH

Zvanična statistika je osnovni izvor podataka o jednoj državi koji njenoj društvenoj i ekonomskoj strukturi obezbjeđuje, na nepristrasnim osnovama, brojčane i reprezentativne podatke i informacije o masovnim ekonomskim, demografskim i društvenim pojavama, kao i o pojavama iz oblasti radne i životne sredine.

Statističke podatke koriste poslovni subjekti i njihova udruženja, državni organi i organi jedinica lokalne samouprave, kulturne, obrazovne i naučne institucije, kao i najšira javnost te je iz tog razloga važno da imaju pravovremeno dostupne kvalitetne, tačne, objektivne i nezavisne kvantitativne informacije potrebne za kvalitetne procjene i odluke.

S obzirom na djelatnost Agencije za statistiku BiH i značaj zvanične statistike može se kazati da je transparentnost način rada ove institucije. Načela koja se odnose na transparentnost u kodeksu prakse evropske statistike su:

Nepristrasnost i objektivnost koja se mjeri putem sljedećih pokazatelja:

- Da li su informacije o primijenjenim statističkim metodama i postupcima dostupne javnosti?
- Da li se datum i vrijeme objavljivanja statističkih podataka unaprijed objavljuje?
- Da li svi korisnici imaju jednak i istovremen pristup statističkim podacima (saopćenjima)?
- Da li su statistička saopćenja i izjave na konferencijama za novinare objektivne i nepristrasne?

Relevantnost koja se mjeri putem sljedećih pokazatelja

- Primjenjuju se postupci konsultovanja korisnika, praćenja relevantnosti i praktične upotrebljivosti postojećih statistika u cilju zadovoljenja potreba korisnika, kao i razmatranja njihovih novonastalih potreba i prioriteta;
- Zadovoljene su prioritetne potrebe i iskazuju se u programu rada;
- Redovno i sistematski se prati zadovoljstvo korisnika.

Dostupnost i razumljivost koja se mjeri putem sljedećih pokazatelja:

- Da li se za diseminaciju koriste moderne informacione i komunikacione tehnologije i ukoliko postoji potreba i tradicionalna štampana forma?
- Da li je pristup mikropodacima dozvoljen za istraživačke svrhe i da li se uređuje posebnim pravilima ili protokolima?
- Da li se korisnici informišu o metodologiji statističkih procesa i kvaliteti statističkih rezultata prema kriterijima kvalitete?

Vrijednosti zvanične statistike

Razvoj statističkog sistema je složen proces koji, pored stalnog praćenja i primjene međunarodnih standarda, zahtijeva kontinuiran dijalog sa korisnicima statističkih podataka, izvještajnim jedinicama i drugim nosiocima aktivnosti zvanične statistike. Vrijednosti zvanične statistike su:

KONTAKT:

NAZOVITE NAS

Tel.: +387 (33) 911 91; Fax.: +387 (33) 220 622

ADRESA: Zelenih beretki 26, 71000 Sarajevo, BiH

Ferhadija 11, 71000 Sarajevo, BiH

PIŠITE NAM: bhas@bhas.ba

www.bhas.ba

stručna nezavisnost, objektivnost, korisnička orijentacija, predanost kvaliteti, statistička povjerljivost, timski rad i stalno usavršavanje zaposlenih.

Agencija za statistiku BiH korisnicima pruža kvalitetne podatke na što nižem nivou agregacije, dok sa druge strane štiti davaoce podataka. Tajnost davaoca podataka (domaćinstava, preduzeća, upravnih jedinica i ostalih izvještajnih jedinica), povjerljivost informacija koje oni daju te njihova upotreba isključivo za statističke svrhe potpuno je zagarantovana.

Osnove rada Agencije za statistiku BiH

Kako bi Agencija za statistiku BiH što kvalitetnije odgovorila na potrebe svojih korisnika njen rad je reguliran sljedećim dokumentima: Zakon o statistici Bosne i Hercegovine, drugi relevantni zakoni BiH, programski dokumenti Agencije za statistiku BiH, UN Fundamentalni principi zvaničnih statistika, Kodeks prakse evropske statistike, međunarodni statistički standardi

Agencija za statistiku BiH kao dio evropskog statističkog sistema

Evropski statistički ured Eurostat još od 1999. godine intenzivno radi na unapređenju statističkih procesa sa ciljem definisanja kvalitete u Evropskom statističkom sistemu i uvođenja standarda kvalitete statističkih podataka. Prateći evropske tendencije, Agencija je usvojila revidirani Kodeks prakse evropske statistike i na njegovoj osnovi izradila dokument „Implementacija Kodeksa prakse evropske statistike u Agenciji za statistiku BiH – samo-procjena i buduće aktivnosti“.

Agencija je usvojila i „Standard za izvještavanje o kvaliteti Evropskog statističkog sistema“ kao i priručnik za njegovu primjenu „Metodološke smjernice za pripremu izvještaja o kvaliteti statističkih istraživanja“, u kojem su definisane i razrađene komponente kvalitete kao što su relevantnost, tačnost, pravovremenost, dostupnost, povjerljivost, skladnost i usporedivost podataka.

U dokumentu „Strategija razvoja statistike BiH 2020“ Agencija za statistiku BiH je redefinisala svoju misiju i viziju u skladu sa novom orijentacijom u namjeri da svoje aktivnosti usmjeri na unapređenje kvalitete statističkih procesa i podataka sa ciljem zadovoljenja potreba korisnika usluga zvanične statistike.

Proizvodi Agencije za statistiku BiH

Prateći godišnje definisane planove objave redovnih statističkih publikacija, Agencija za statistiku BiH redovno objavljuje statističke podatke i informacije putem **interneta (www.bhas.ba)**, elektronskih i printanih publikacija, statističkih saopćenja, rezultata statističkih anketa i odgovora korisnicima na pojedinačne upite. Podaci su organizovani prema oblastima:

Demografske i socijalne statistike stanovništva; Ekonomska statistike; Poslovne statistike; Poljoprivreda, okoliš i regionalne statistike; Multidomske statistike.

**Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine**

Агенција за статистику
Босне и Херцеговине

Agency for Statistics
of Bosnia and Herzegovina

Imate pravo znati kako se osigurava kvalitet u cilju razvoja visokog obrazovanja

Transparentnost je prožeta kroz našu misiju - **stalni razvoj i unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa najboljim evropskim praksama.**

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u svom djelovanju aktivno primjenjuje princip transparentnosti i javnosti rada. Ovaj princip predstavlja ne samo zakonsku obavezu već, prije svega, opredjeljenje i spremnost da se što više podataka o Agenciji i njenim aktivnostima učini dostupnim javnosti. Shvatajući transparentnost kao ključni preduslov za odgovornost prema zajednici, Agencija je putem svoje internetske stranice (www.heg.gov.ba) učinila dostupnim sve informacije i dokumente od značaja za njeno javno djelovanje. To je suštinski potrebno u kontekstu nadležnosti Agencije i njene misije koja se odnosi na stalni razvoj i unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa najboljim evropskim praksama. Također, transparentno objavljivanje informacija doprinosi podizanju svijesti javnosti o značaju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju.

Reforma visokog obrazovanja

Pristupanjem 2003. godine Bolonjskom procesu, kao najznačajnijoj i najsvobuhvatnijoj reformi visokog obrazovanja u Evropi, pokrenutoj radi uspostavljanja Evropskog prostora visokog obrazovanja, Bosna i Hercegovina se obavezala na reforme visokog obrazovanja po načelima ovog procesa. Ključni akt za uspostavljanje Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini je Okvirni zakon o visokom obrazovanju kojim je, između ostalog, osnovana i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta čije se nadležnosti odnose na razvoj visokog obrazovanja putem osiguranja kvaliteta i to:

- utvrđivanjem kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa
- odabirom stručnjaka za akreditaciju i imenovanje komisije stručnjaka
- davanjem preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, a na osnovu mišljenja komisija stručnjaka
- vođenjem Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova
- predstavljanjem BiH u međunarodnim organizacijama za kvalitet

- utvrđivanjem standarda kvaliteta, analizom kvaliteta, davanjem preporuka za otklanjanje nedostataka kvaliteta studija i visokoškolskih ustanova
- pružanjem informacija iz nadležnosti Agencije i obavljanjem drugih funkcija u skladu sa zakonom

Internetska stranica — ogledalo rada institucije

Kako je riječ o novoj praksi u visokom obrazovanju i uvođenju novog sistema različitog od tradicionalnog koji treba biti usporediv sa sistemima koje razvijaju druge evropske države u okviru Bolonjskog procesa, osiguravanje principa transparentnosti je suštinska pretpostavka za realizaciju tog cilja. Tako je javnosti putem internetske stranice Agencije stalno dostupna Lista akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini u okviru koje su za svaku visokoškolsku ustanovu objavljeni podaci o sastavu komisije stručnjaka, izvještaj komisije o eksternoj evaluaciji, preporuka o akreditaciji te rješenje o upisu u Državni registar. Ko su stručnjaci za akreditaciju poznato je na Listi stručnjaka, koja je objavljena na web-stranici Agencije sa najvažnijim podacima o profilu stručnjaka te akreditacijama i obukama u kojima su učestvovali. Ako posjetite našu internetsku stranicu, osim zakonski obaveznih sekcija o pristupu informacijama i javnim nabavkama, dobit ćete široki spektar institucionalnih informacija o Agenciji, zatim novostima u našem radu, redovnim aktivnostima koje uključuju programe, izvještaje o radu, strategije, revizorske izvještaje, sjednice, konferencije, međunarodne aktivnosti, javne konsultacije kao i podatke o našem budžetu. Uz to, tu su informacije o dokumentima iz Bolonjskog procesa, zakonima, dokumentima Agencije koji su proizvod našeg rada, internim aktima, publikacijama, projektima...

Dosta posla je urađeno, ali dosta i sledi. Naši prioritetni ciljevi ostaju i dalje dosljedno provođenje načela javnosti rada, maksimalna transparentnost svih naših aktivnosti te unapređenje proaktivnog djelovanja. Vjerujemo da ćemo na taj način, uz potpuno izvršavanje naših zakonskih nadležnosti, unaprijediti kvalitet našeg rada, a time doprinijeti i unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

KONTAKT:

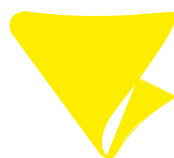
NAZOVITE NAS

Tel: +387 51 430510 ; Fax: + 387 51 462 302

ADRESA: Ulica akademika Jovana Surutke 13, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina

PIŠITE NAM: info@heg.gov.ba

www.heg.gov.ba

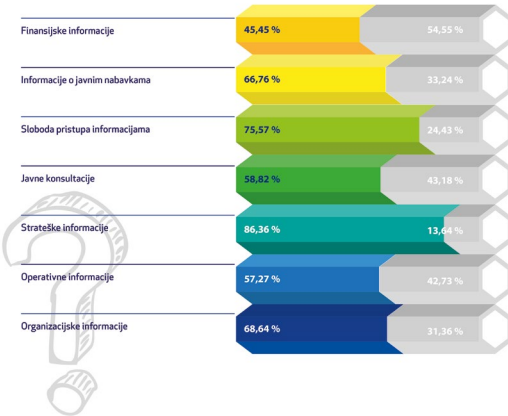

HEA

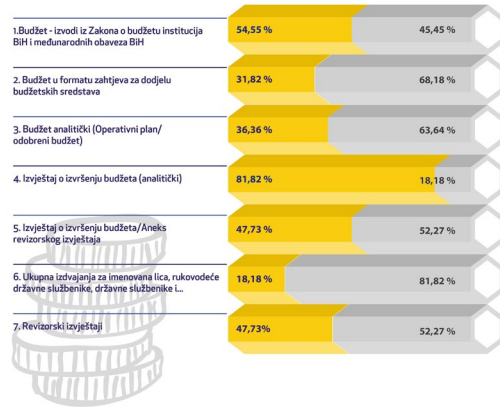
Infografici

Istraživanje o primjeni Politike i Standarda proaktivne transparentnosti u institucijama BiH

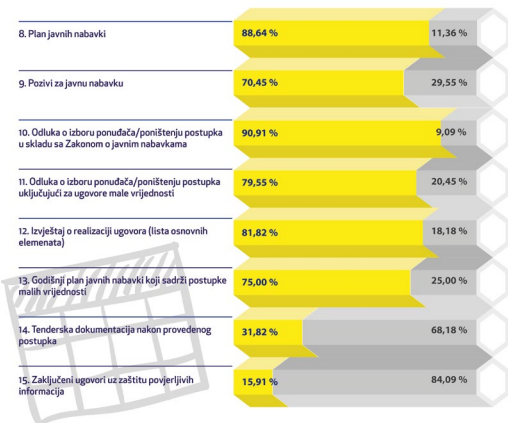
Financijske informacije

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 45,45%

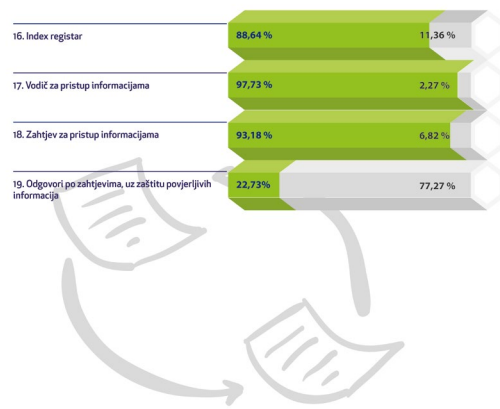
Informacije o javnim nabavkama

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 66,76%

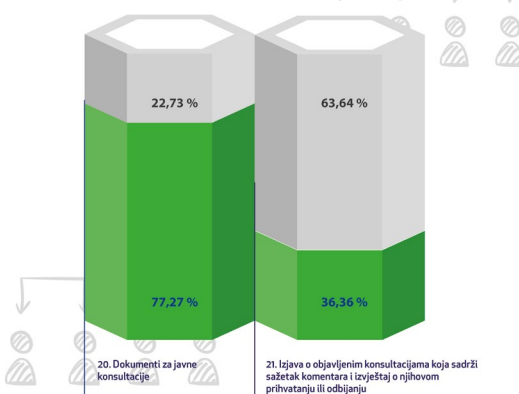
Sloboda pristupa informacijama

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 75,57%

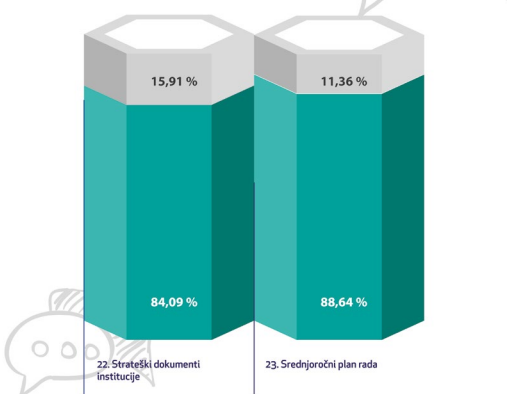
Javne konsultacije

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 56,82%

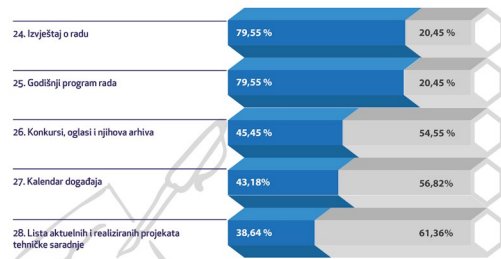
Strateške informacije

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 86,36%

Operativne informacije

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 57,27%

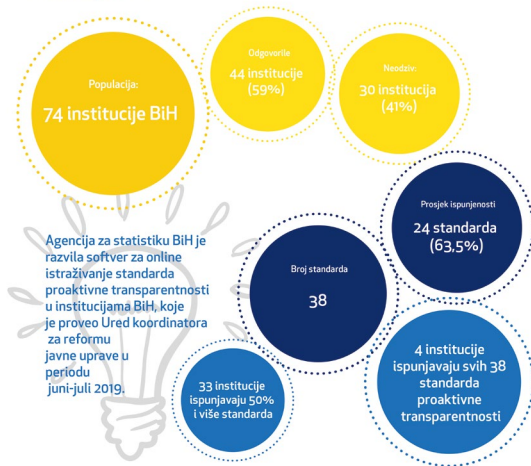

Strateške informacije

Istraživanje o **proaktivnoj transparentnosti** institucija BiH juni-juli 2019.
 Prosjek ispunjenosti kategorije: 86,36%

Prvo istraživanje o transparentnosti koje su provele institucije BiH

Vijeće ministara BiH o transparentnosti institucija

Na 160. sjednici Vijeća ministara BiH, 3. decembra 2018., usvojena informacija Ureda koordinatora za reformu javne uprave u BiH o aktivnostima preduzetim na unapređenju proaktivne transparentnosti. Zaključcima VM BiH institucije su obavezne da provedu Politiku i Standarde proaktivne transparentnosti te da o tome polugodišnje izvještavaju Ured koordinatora za reformu javne uprave.

Standarde čini 38 vrsta informacija: finansijske, informacije o javnim nabavkama, sloboda pristupa informacijama, javne konsultacije, strateške informacije, operativne i organizacijske informacije.

Reforma javne uprave i međunarodne inicijative

Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH 2018-2022 predviđeno unapređenje nivoa proaktivne transparentnosti institucija i organa javne uprave i primjena standarda proaktivne transparentnosti.

Evropski principi dobre uprave u okviru stuba „odgovornost“ podrazumijevaju proaktivnu objavu informacija. Reformski napredak u skladu s ovim principima dio je procesa integriranja BiH u EU.

2014. BiH dobrovoljno pristupila globalnoj inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast (Open Government Partnership, OGP). Jedan od osnovnih temelja ove inicijative jeste i unapređenje transparentnosti vlasti a BiH je u prvi akcijski plan za OGP uvrstila i mjere na unapređenju proaktivne transparentnosti.

Politika proaktivne transparentnosti – principi

Tačnost (istinite informacije koje odgovaraju stvarnosti)

Blagovremenost (objava u najbližem mogućem roku od trenutka događanja)

Provjerljivost (mogućnost provjere informacija iz dopunskog izvora)

Redovno ažuriranje (blagovremena objava promjena u informaciji)

Strukturiranost (urednost informacijskih cjelina)

Pretraživost (objava u mašinski čitljivim formatima i pod asocijativnim naslovom)

Uporedivost (mogućnost poredjenja informacija iz više istovrsnih dokumenata)

Dostupnost bez korištenja specijaliziranih softverskih alata i licenci

Dostupnost različitim kanalima komunikacije bez vremenskog ograničenja

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit | GIZ GmbH

In cooperation with:

